

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ҚОНУНЧИЛИК
ТЎПЛАМИ

8-сон
(1080)
2023 йил
февраль

Ўзбекистон Республикаси қонунчилик тўплами беш бўлимдан иборат:

биринчи бўлимда Ўзбекистон Республикаси қонунлари ва Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг қарорлари эълон қилинади;

иккинчи бўлимда Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармон ва қарорлари эълон қилинади;

учинчи бўлимда Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари эълон қилинади;

тўртинчи бўлимда Ўзбекистон Республикаси Конституциявий судининг қарорлари эълон қилинади;

бешинчи бўлимда вазирликлар, давлат қўмиталари ва идораларининг Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида давлат рўйхатидан ўтказилган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлари эълон қилинади.

МУНДАРИЖА

Иккинчи бўлим

57. «Қишлоқ хўжалигида аҳоли бандлигини ошириш ва ер участкаларидан самарали фойдаланиш чора-тадбирлари тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2023 йил 23 февралдаги ПҚ–69-сон қарори
58. «Касаначиликни янада ривожлантиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2023 йил 23 февралдаги ПҚ–70-сон қарори
59. «Ипакчилик тармоғини янада ривожлантириш бўйича чора-тадбирлар тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2023 йил 24 февралдаги ПҚ–73-сон қарори

Учинчи бўлим

60. «Суд экспертизаси тадқиқотларини ўтказиш тартиби тўғрисидаги наму-

навий низомни тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2023 йил 21 февралдаги 73-сон қарори

61. «Ихтисослаштирилган таълим муассасалари агентлиги тизимидаги мактаблар тармоғи кенгайтирилиши муносабати билан Вазирлар Маҳкамасининг «Умумий ўрта таълим ва ихтисослаштирилган мактабларда ҳарбий-ватанпарварлик йўналишига ихтисослаштирилган синфлар фаолиятини ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида» 2020 йил 17 апрелдаги 237-сон қарорига ўзгартиришлар киритиш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2023 йил 23 февралдаги 75-сон қарори
62. «Андижон вилояти Шаҳрихон туманида чарм-пойабзал ва ҳунармандчилик маҳсулотлари ишлаб чиқаришни янада кенгайтириш, касаначиликни ривожлантириш орқали аҳоли бандлигини таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2023 йил 23 февралдаги 78-сон қарори

ИККИНЧИ БЎЛИМ**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ
ҚАРОРИ****57 Қишлоқ хўжалигида аҳоли бандлигини ошириш ва ер участкаларидан самарали фойдаланиш чора-тадбирлари тўғрисида***

Амалга оширилаётган ислохотларни изчил давом эттириш, ердан оқилона фойдаланиш ва кўп қаватли ишлаб чиқариш биноларини қуришни ҳамда ҳудудларнинг саноат салоҳиятини кенгайтиришни солиқ юкни пасайтириш ҳисобига рағбатлантириш мақсадида:

1. 2023 йил 1 апрелдан 2024 йил 1 майга қадар эксперимент тариқасида республика бюджетидан пахта ва (ёки) ғалла етиштиришга ихтисослашган фермер хўжаликларига уларнинг ишчиларининг меҳнатга ҳақ тўлаш тарзидаги даромадлари бўйича тўланган жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғини бир вақтнинг ўзида қўйидаги шартларга риоя қилинганда қайтариб бериш тартиби жорий этилсин:

қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ҳар бир гектар ер учун ойига камида бир нафар ишчининг бандлиги таъминланганда;

ҳар бир нафар ишчи учун ойига меҳнатга ҳақ тўлаш тарзидаги даромад меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдорининг бир бараваридан кам бўлмаган миқдорда белгиланганда;

пахта ва (ёки) ғалла етиштиришга ихтисослашган фермер хўжалиги ўтган йил якуни бўйича Солиқ кодексининг 57-моддаси талабларига жавоб берганда.

2. Иқтисодиёт ва молия вазирлиги ҳузуридаги Солиқ қўмитаси бир ой муддатда республика бюджетидан пахта ва (ёки) ғалла етиштиришга ихтисослашган фермер хўжаликларининг ҳисоб рақамларига уларнинг ишчиларининг меҳнатга ҳақ тўлаш тарзидаги даромадлари бўйича тўланган жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғини ҳисобот ойдан кейинги ойнинг 25-санасидан кейин тўлиқ миқдорда қайтаришнинг автоматлаштирилган тизимини ишлаб чиқсин.

3. Белгилансинки, 2023 йил 1 апрелдан бошлаб тадбиркорлик субъектлари янги қурилган кўп қаватли ишлаб чиқариш бинолари, шу жумладан 2023 йил 1 январдан кейин фойдаланишга топширилган бинолар юзасидан (республиканинг шаҳарлари, шунингдек, Тошкент вилоятининг Зангиота, Қибрай ва Тошкент туманларида жойлашган бинолар бундан мустасно) юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ бўйича ҳисобланган суммани уч қаватли бинога — 0,9, тўрт қаватли бинога — 0,8, беш қаватли бинога

* Ушбу қарор «Қонунчилик маълумотлари миллий базаси»да 2023 йил 24 февралда эълон қилинган.

— 0,7, олти қаватли бинога — 0,6, етти ва ундан юқори қаватли бинога — 0,5 пасайтирувчи коэффициентни қўллаган ҳолда, бино фойдаланишга топширилган ойдан бошлаб 3 йилдан ортиқ бўлмаган муддатга тўлайди. Бунда, ушбу бандда белгиланган пасайтирувчи коэффициент:

маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича фаолиятни амалга ошириш учун зарур бўлган ёрдамчи хоналар билан (офис учун хоналар ва ўзи ишлаб чиқарган маҳсулотларни сотиш учун, касбни эгаллаш мақсадида ташкил этилган ўқув-ишлаб чиқариш хоналари ва ҳ.к.) бирга, агар уларнинг майдони янги қурилган кўп қаватли ишлаб чиқариш биносининг умумий майдонининг 20 фоизидан ошмаган бўлса;

ишлаб чиқариш мақсадларида бино бир нечта хўжалик юритувчи субъектлар томонидан биргаликда фойдаланилаётган бўлса, бундай бинонинг ҳар бир мулкдори томонидан қўлланилади.

4. Мазкур қарорнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири А.Н. Арипов зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти

Ш. МИРЗИЁЕВ

Тошкент ш.,
2023 йил 23 февраль,
ПҚ–69-сон

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ
ҚАРОРИ**58 Касаначиликни янада ривожлантиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида***

Касаначиларга қулай солиқ режимини жорий этиш, фаолиятини йўлга қўйиш учун уларни молиявий қўллаб-қувватлаш чораларини кенгайтириш, тадбиркорлик субъектлари томонидан ўз фаолиятига касаначиларни кенг жалб қилишни рағбатлантириш орқали аҳолининг бандлигини таъминлаш ва даромадларини кўпайтириш мақсадида:

1. Иш берувчиларга ўзини ўзи банд қилган шахсларни касаначи сифатида товарлар ишлаб чиқариш, ишларни бажариш ва хизматлар кўрсатиш фаолиятига жалб қилишга рухсат берилсин.

Белгилаб қўйилсинки, касаначи сифатида жалб қилинган ўзини ўзи банд қилган шахсларга касаначилик фаолияти учун назарда тутилган имтиёз ва преференциялар билан бирга ўзини ўзи банд қилган шахслар учун белгиланган имтиёз ва преференциялар ҳам қўлланилади.

2. Ўзини ўзи банд қилган шахслар шуғулланиши мумкин бўлган фаолият (ишлар, хизматлар) турлари рўйхати 1-иловага мувофиқ тўлдирилсин.

3. Белгилансинки, 2023 йил 1 мартдан 2026 йил 1 январга қадар уч ойдан ортиқ муддатга ўттиз нафардан зиёд касаначиларни белгиланган тартибда жалб қилган ва касаначилик асосида ишлаб чиқарилган маҳсулотларни (кўрсатилган хизматларни) реализация қилишдан олган даромадлари жами даромадининг 60 фоизидан кўпроғини ташкил этган тадбиркорлик субъектлари учун:

фойда солиғи ва айланмадан олинadиган солиқнинг солиқ базаси 50 фоизга камайтирилган ҳолда, бироқ тадбиркорлик субъекти томонидан касаначиларга тўланган иш ҳақи миқдорининг 1,5 бараваридан ошмаган миқдорда ҳисобланади;

2-иловага мувофиқ давлат мулки объектларидан фойдаланганлик учун ижара тўловлари 50 фоиз миқдорида белгиланади;

давлат харидлари доирасида тузиладиган шартномаларда бюджет буюртмачилари томонидан 50 фоиз миқдорида олдиндан тўловни амалга ошириш назарда тутилади.

Бунда, мазкур банддаги имтиёзлар ўттиз нафардан ортиқ касаначилар жалб қилинган даврга татбиқ этилсин.

4. Савдо-саноат палатаси ва «Хунарманд» уюшмасининг «Уста-шоғирд» мактаблари ўқувчиларига ижтимоий солиқни тўлашнинг ўзини ўзи банд қилган шахслар учун белгиланган тартибини татбиқ этиш тўғрисидаги таклифи маъқуллансин.

Савдо-саноат палатаси Солиқ қўмитаси билан биргаликда бир ой муддатда ўз маълумотлар базасини солиқ органларининг маълумотлар базаси билан интеграция қилишни таъминласин.

* Ушбу қарор «Қонунчилик маълумотлари миллий базаси»да 2023 йил 24 февралда эълон қилинган.

5. «Ижтимоий ҳимоя ягона реестри» ахборот тизими орқали кам таъминланган деб эътироф этилган оилаларга болалар нафақаси ва моддий ёрдам тайинлашда уларнинг касаначилик ёки қишлоқ хўжалиги ишларига мавсумий жалб қилинган, бироқ олти ойгача бўлган даврда олган даромадлари инобатга олинмасин.

6. Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги ҳузурида юридик шахс мақомига эга бўлмаган Касаначиликни қўллаб-қувватлаш жамғармаси (кейинги ўринларда — Жамғарма) ташкил этилсин.

7. Белгилаб қўйилсинки, 2023 йил 1 мартдан бошлаб:

касаначиликни молиявий қўллаб-қувватлаш чоралари Жамғарма маблағлари ҳисобидан амалга оширилади;

Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлигининг Бандликка қўмаклашиш давлат жамғармаси ҳамда Жамоат ишлари жамғармасига касаначиликни қўллаб-қувватлаш учун Давлат бюджетидан ажратилган трансфертлар Жамғармага йўналтирилади, 2024 йилдан бошлаб — Давлат бюджети параметрларини шакллантиришда ушбу маблағлар Жамғарма учун ажратиши кўзда тутилади.

Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги бир ҳафта муддатда Жамғарма фаолиятини молиялаштириш учун Аҳолини тадбиркорликка жалб қилиш жамғармасидан 100 миллиард сўм миқдоридан маблағ ажратсин.

8. 2023 йил 1 мартдан шундай тартиб ўрнатилсинки, унга мувофиқ, Жамғарма ҳисобидан:

а) тадбиркорлик субъектларига ҳар бир касаначиликнинг дастлабки уч ой давомидаги касаначилик фаолияти учун бир ойлик ўртача даромади миқдоридан бир марталик субсидия улар касаначиликни ташкил этган маҳаллалар жойлашган ҳудудидан қатъи назар ажратилади;

б) тадбиркорлик субъектларига қуйидаги субсидиялар ажратилади:

2025 йил 1 январга қадар касаначилик билан шуғулланаётган ишсиз ва иш қидираётган, шунингдек, «Темир дафтар», «Аёллар дафтари», «Ёшлар дафтари» ёки «Ижтимоий ҳимоя ягона реестри»га киритилган фуқароларга асбоб-ускуналар ва хомашё харид қилиш бўйича харажатларини қоплаш учун, бироқ ҳар бир касаначи учун базавий ҳисоблаш миқдорининг 30 бараваригача миқдорда бир марталик;

касаначилик асосида уй шароитида ишлаётган ногиронлиги бўлган шахсларнинг иш жойини мослаштириш учун ҳар бир мослаштирилаётган иш жойи бўйича базавий ҳисоблаш миқдорининг 40 бараваригача миқдорда;

касаначиларни касб-ҳунарга ўқитишга сарфланадиган харажатларини уч ойгача бўлган муддатда қоплаш учун, бироқ ҳар бир касаначи учун ҳар ойда базавий ҳисоблаш миқдорининг 2 бараваригача миқдорда.

9. 2023 йилда оилавий тадбиркорликни ривожлантириш дастурлари доирасида ажратилаётган кредитларнинг камида 500 миллиард сўми касаначилик ва ҳунармандчиликни ривожлантириш бўйича лойиҳаларни молиялаштиришга йўналтирилсин.

Белгилансинки, тадбиркорликни ривожлантириш, аҳоли бандлигини таъминлаш ва камбағалликни қисқартириш масалалари бўйича туман (шаҳар)

ҳокимларининг ёрдамчилари тавсияси асосида тадбиркорлик субъектларига айланма маблағларини тўлдириш учун:

оилавий тадбиркорликни ривожлантириш дастурлари доирасида ҳар бир жалб қилинган касаначи учун 2 миллион сўмгача, бироқ жами 300 миллион сўмгача йиллик 14 фоиз ставкада, 6 ойгача бўлган имтиёзли давр билан 3 йилгача муддатга револьвер кредитлар ажратилади;

Жамғарма ҳисобидан ҳар бир жалб қилинган касаначи учун 1 миллион сўмгача, бироқ жами 150 миллион сўмгача 2 йилгача муддатга фоизсиз ссуда ажратилади.

Мазкур кредит ва ссудаларни тадбиркорлик субъектлари талабига биноан касаначиларнинг банк карталарига ўтказиб берилишига рухсат берилсин.

10. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари Савдо-саноат палатаси билан биргаликда 2023 йил 1 июнга қадар давлат улуши мавжуд йирик савдо мажмуалари ва деҳқон бозорлари ҳудудларида доимий ҳунармандчилик ва касаначилик савдо расталари ташкил этилишини таъминласин.

Бунда:

савдо расталари ҳунармандлар ва касаначилар томонидан ишлаб чиқарилган маҳсулотларни сотишга мўлжаллансин;

савдо ўринлари ижара тўловлари 50 фоизга камайтирилган ҳолда ижарага берилсин.

11. Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирининг биринчи ўринбосарига касаначилик фаолиятини ривожлантириш бўйича қуйидаги қўшимча вазифалар юклатилсин:

маҳаллаларда касаначиликни ташкил этиш ва ривожлантириш орқали маҳсулот ишлаб чиқариш ва хизматлар кўрсатиш кўламини кенгайтириш;

маҳаллаларда ишсиз фуқароларни касаначиликка жалб қилиш бўйича давлат томонидан рағбатлантирувчи механизмларни жорий этиш;

касаначилик маҳсулотларининг кооперация усулида, шу жумладан электрон савдо платформалари орқали сотилишига тизимли кўмаклашиш.

Бош вазир ўринбосари Ж.А. Қўчқоров бир ҳафта муддатда 2023 йилда касаначилик асосида аҳолининг бандлигини таъминлаш бўйича ойма-ой маҳаллалар кесимида мақсадли кўрсаткичларни тасдиқласин.

12. Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда:

икки ҳафта муддатда Касаначиликни қўллаб-қувватлаш жамғармаси тўғрисидаги низом лойиҳасини;

икки ой муддатда қонунчилик ҳужжатларига ушбу қарордан келиб чиқадиган ўзгартириш ва қўшимчалар тўғрисида таклифларни Вазирлар Маҳкамасига киритсин.

13. Мазкур қарорнинг ижросини самарали ташкил қилишга масъул ва шахсий жавобгар этиб камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазири Б.А. Мусаев белгилансин.

Қарор ижроси учун масъул идоралар фаолиятини мувофиқлашти-

риш ва назорат қилиш Бош вазир ўринбосари Ж.А. Қўчқоров зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти

Ш. МИРЗИЁЕВ

Тошкент ш.,
2023 йил 23 февраль,
ПҚ–70-сон

Ўзбекистон Республикаси
Президентининг 2023 йил 23 февралдаги
ПҚ–70-сон қарорига
1-ИЛОВА

**Ўзини ўзи банд қилган шахслар шуғулланиши мумкин
бўлган қўшимча фаолият (ишлар, хизматлар) турлари
РЎЙХАТИ**

1. Қайта ишланган жундан кийимлар ва бошқа буюмлар тўқиш
2. Уй шароитида лойдан тандир тайёрлаш
3. Атлас ва адас тўқиш
4. Майда мунчоқ (бисер) тикиш
5. Дўппидўзлик маҳсулотларини уй шароитида тайёрлаш
6. Темирчилик маҳсулотларини уй шароитида тайёрлаш
7. Асаларичилик, шунингдек, асалари уяси ва рамкаларини ясаш
8. Қуроқчилик усулида кўйлак, кўрпа ва ёпинчиқлар тикиш
9. Қўзиқоринларни териш, уй шароитларида етиштириш ва сотиш
10. Пичоқ тайёрлаш, чархлаш ва сотиш
11. Қоғоздан қутилар, бандероллар тайёрлаш
12. Уй шароитида иссиқхона маҳсулотларини етиштириш
13. Тайёр маҳсулотга этикетка бириктириш
14. Уй шароитида болалар ўйинчоғи ишлаб чиқариш
15. Уй шароитида супурги етиштириш ва тайёрлаш
16. Ясси оёқли болалар оёқ кийимларини тайёрлаш
17. Миллий тақинчоқлар ясаш
18. Кандакорлик, мисгарлик буюмларини уй шароитида тайёрлаш
19. Дағал жундан гилам, кўрпа ва ёстиқ тайёрлаш

Ўзбекистон Республикаси
Президентининг 2023 йил 23 февралдаги
ПҚ–70-сон қарорига
2-ИДЛОВА

**Касаначиларни жалб қилган тадбиркорлик субъектларига давлат мулки объектларини ижара
тўловларини 50 фоизга камайтирган ҳолда ижарага бериш
ШАРТЛАРИ**

Жалб қилинган касаначилар сони	Касаначилар жалб қилинган давр	Касаначилик асосида ишлаб чиқарилган маҳсулотларни (кўрсатилган хизматларни) реализация қилишдан олинган даромад миқдори	Давлат мулки объектларининг имтиёз қўлланиладиган энг кўп майдони (кв.м)			
			Тошкент шаҳри	Нукус шаҳар ва вилоят марказлари	Туман марказлари	Бошқа ҳудудлар
30 нафардан ортик	3 ойдан ортик	Жами даромаднинг 60 фонизидан ортик	220	240	260	280

Изоҳлар:

1. Мазкур имтиёз Тошкент, Нукус шаҳарлари ва вилоят марказлари ҳамда бошқа ҳудудлар бўйича тегишлича ҳудудий зона коэффициентини энг юқори бўлган объектларга нисбатан қўлланилмайди.
2. Касаначилар билан шартнома бекор қилиниши оқибатида мазкур иловада белгиланган меъёр бузилган тақдирда, жорий ойдан кейинги ойдан бошлаб имтиёз бекор қилинади.
3. Мазкур имтиёзлар қонунчилик ҳужжатларига мувофиқ ижара тўловларида имтиёзга эга бўлган тадбиркорлик субъектларига татбиқ қилинмайди. Тадбиркорлик субъектлари томонидан ушбу рўйхатда белгиланган майдонга нисбатан: кам майдондан фойдаланганда, ҳақиқатда фойдаланган майдонга нисбатан имтиёз қўлланилади; кўп майдондан фойдаланганда, имтиёз фақат белгиланган майдон учун қўлланилади.
4. Мазкур илова бўйича давлат мулки объекти истисно тариқасида электрон савдоларни ўтказмасдан ижарага берилади.
5. Имтиёз асосида ижарага берилган давлат мулки бўйича коммунал хизматлар учун тўловлар ижарага олувчи томонидан амалга оширилади.
6. Мазкур имтиёз хусусийлаштириш дастурларига киритилмаган давлат мулки объектларига нисбатан татбиқ этилади.
7. Касаначиларни жалб қилган тадбиркорлик субъектларига давлат мулки объектларини ижара тўловларини 50 фоизга камайтирган ҳолда ижарага бериш тартиби Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги ҳамда Давлат активларини бошқариш агентлиги томонидан белгиланади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ
ҚАРОП**59 Ипакчилик тармоғини янада ривожлантириш бўйича чора-тадбирлар тўғрисида***

Юқори сифатли ипак маҳсулотлари ишлаб чиқаришни рағбатлантириш, республика ипакчилик тармоғи корхоналарининг барқарор фаолият юритишини ҳамда ипакчилик тармоғини комплекс ривожлантиришни таъминлаш, шунингдек, ипакчилик тармоғида илмий салоҳиятни ошириш ва тармоқ учун малакали кадрлар тайёрлашда йирик ипакчилик корхоналари ва замонавий лабораториялар билан ҳамкорликни йўлга қўйиш мақсадида:

1. «Ўзбекипаксаноат» ҳамда «Ўзтўқимачиликсаноат» уюшмалари иштирокчиларининг тегишинча Ипакчилик илмий-тадқиқот институтини ва Ўзбекистон табиий толалар илмий-тадқиқот институтини Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ҳузуридаги Ипакчилик ва жун саноатини ривожлантириш қўмитасига (кейинги ўринларда — Қўмита) амалдаги молиялаштириш тартибини сақлаб қолган ҳолда, шу жумладан уларнинг мол-мулкани баланс қийматида бепул ўтказиш тўғрисидаги таклифи маъқуллансин.

2. Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, Олий таълим, фан ва инновациялар вазирлиги, Давлат активларини бошқариш агентлиги ҳамда «Ўзбекипаксаноат» ва «Ўзтўқимачиликсаноат» уюшмаларининг:

Андижон қишлоқ хўжалиги ва агротехнологиялар институтида Ипакчилик ва тутчилик факультетини ташкил этиш ҳамда 2023/2024 ўқув йилидан бошлаб Тошкент шаҳри ва Самарқанд вилоятида жойлашган тегишли олий таълим муассасаларининг «Ипакчилик ва тутчилик» ва «Ипакчилик» таълим йўналишлари бўйича қабул квоталарини ушбу факультетга ўтказиш;

Тошкент шаҳри ва Самарқанд вилоятида жойлашган тегишли олий таълим муассасаларида қабул тўхтатиладиган таълим йўналишлари ва мутахассисликларида таҳсил олаётган талабалар ўқишини таълим олиш муддатига мос равишда давом эттириш;

Андижон қишлоқ хўжалиги ва агротехнологиялар институтининг Ипакчилик ва тутчилик факультети, Ўзбекистон табиий толалар илмий-тадқиқот институти ва Ипакчилик илмий-тадқиқот институтини Андижон вилояти, Марҳамат тумани, «Гулистон» МФЙ, Мустақиллик кўчаси, 1-А уй манзилида жойлаштириш;

Ипакчилик илмий-тадқиқот институтига тегишли Тошкент шаҳридаги бўшаётган ер майдонлари, бино ва иншоотларни (кейинги ўринларда — бўшаётган активлар) белгиланган тартибда «E-auction» электрон савдо платформасидаги электрон онлайн-аукционларда сотиш тўғрисидаги таклифларига розилик берилсин.

3. Белгилансинки:

а) Ипакчилик илмий-тадқиқот институтига тегишли бўшаётган активларни баҳолаш, савдога чиқариш ҳамда сотиш билан боғлиқ бўлган барча

* Ушбу қарор «Қонунчилик маълумотлари миллий базаси»да 2023 йил 24 февралда эълон қилинган.

харажатлар бюджетдан ташқари Давлат активларини бошқариш, трансформация ва хусусийлаштириш жамғармаси ҳисобидан амалга оширилади. Мазкур харажатлар кейинчалик бўшаётган активларни электрон онлайн-аукцион савдоларида сотишдан тушадиган маблағлар ҳисобидан қопланади;

б) бўшаётган активларни электрон онлайн-аукцион савдолари орқали сотишдан тушган пул маблағлари уларни баҳолаш, савдога чиқариш ва сотиш харажатлари ҳамда бюджетдан ташқари Давлат активларини бошқариш, трансформация ва хусусийлаштириш жамғармаси тасарруфига ўтказиладиган қисми чегирилган ҳолда Иқтисодиёт ва молия вазирлиги ҳузуридаги Ғазначилик хизмати қўмитасида Қўмитага очиладиган алоҳида ғазначилик ҳисоб рақамида йиғиб борилади;

в) Қўмитага очиладиган алоҳида ғазначилик ҳисоб рақамида йиғиб бориладиган маблағларни ипак маҳсулотлари ишлаб чиқариш лойиҳаларига кредит линиялари очиш учун тижорат банклари депозитларига жойлаштириш, Қўмитанинг буюртманомалари асосида Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт ва молия вазирлиги ҳузуридаги Ғазначилик хизмати қўмитаси томонидан электрон аукцион орқали амалга оширилади. Бунда, тижорат банкларининг депозитларига жойлаштиришдан олинган даромадлар Ўзбекистон Республикасининг республика бюджети даромадига йўналтирилади;

г) Қўмита учун очилган алоҳида ғазначилик ҳисоб рақамида йиғилган маблағларнинг:

бир қисми ҳисоб-китоблар асосида Андижон қишлоқ хўжалиги ва агротехнологиялар институти Ипакчилик ва тутчилик факультетининг моддий-техника базасини такомиллаштириш учун ажратилади;

қолган қисми энг фойдали курс бўйича АҚШ долларига конвертация қилиниб, тижорат банкларида, уларнинг буюртмасига асосан 5 йил муддатга, 3 йиллик имтиёзли давр билан йиллик 4 фоиз ставкада ва қолган давр учун йиллик 5 фоиз ставкада янги ипак маҳсулотлари ишлаб чиқариш лойиҳаларига кредит линиялари очиш учун йўналтирилади;

д) Давлат активларини бошқариш агентлигига бўшаётган активларни лотларга бўлиш, шу жумладан уларнинг таркибидаги ер участкаларини алоҳида лотлар сифатида шакллантириб, электрон онлайн-аукцион савдолари орқали сотувга чиқаришга рухсат берилади.

4. Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги вазирлиги ҳамда Иқтисодиёт ва молия вазирлиги ҳузуридаги Кадастр агентлиги:

Тошкент шаҳри ҳокимлиги билан биргаликда икки ҳафта муддатда яшил ҳудудларни инобатга олган ҳолда Ипакчилик илмий-тадқиқот институти ер майдонининг аниқ чегараларини белгиласин;

Давлат активларини бошқариш агентлиги билан биргаликда бир ой муддатда бўшаётган активларни, жумладан бино, иншоот ва ер майдонларини алоҳида лотларга бўлиб сотиш имкониятини ўрганиб чиқиб, асослантирилган таклифларни Давлат мулкани сотишда тендер савдоларини ўтказиш бўйича давлат комиссиясига киритсин.

5. Қўмита ҳамда «Ўзбекипаксаноат» уюшмаси Ипакчилик илмий-тадқиқот институтини кўчириш муносабати билан ишдан бўшайдиган ходимларга ком-

пенсация харажатларини тўлаб бериш ва Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги билан биргаликда уларни бошқа ишга жойлаштириш чораларини кўрсин.

6. Белгилансинки, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2023 йил 10 январдаги «Пахта-тўқимачилик кластерлари фаолиятини қўллаб-қувватлаш, тўқимачилик ва тикув-трикотаж саноатини тубдан ислоҳ қилиш ҳамда соҳанинг экспорт салоҳиятини янада ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»-ги ПФ–2-сон Фармони 2-банди «а» кичик бандининг иккинчи хатбошисида назарда тутилган маблағлар доирасида тижорат банклари томонидан ипак маҳсулотлари экспорт қилувчи корхоналарга 3 йил муддатга йиллик 5 фоиз ставкада (шу жумладан банк маржаси 1 фоиздан ошмаган миқдорда ўрнатилади) узлуксиз айланма маблағ билан таъминлаш учун револьвер кредитлар ажратилади.

7. Хонадонларда пилла етиштирувчи жисмоний шахсларга ҳар йили етиштириладиган пилла (хўл пилла) ҳосилининг бир килограмми учун 5 минг сўм миқдоридан республика бюджети ҳисобидан ажратиладиган субсидия бекор қилинсин.

Шундай тартиб ўрнатилсинки, унга кўра мазкур банд билан бекор қилинаётган субсидиянинг молиялаштириш манбалари доирасида 2023 йил 1 мартдан бошлаб 2026 йил 1 январга қадар пиллани қайта ишлаш ва пилла қурти уруғини ишлаб чиқарувчи корхоналарга улар томонидан бевосита пилла боқувчиларга етказиб берилган ҳар бир қути ипак қурти уруғи учун 120 минг сўм миқдоридан республика бюджети ҳисобидан субсидия ажратилади.

8. Қишлоқ хўжалиги вазирлиги манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда бир ой муддатда ҳар бир қути ипак қурти уруғи учун субсидия ажратиш тартибини ишлаб чиқсин ва тасдиқлаш учун Вазирлар Маҳкамасига киритсин.

9. Ташқи ишлар вазирлиги ҳамда Инвестициялар, саноат ва савдо вазирлиги:

«Ўзбекипаксаноат» уюшмаси билан биргаликда Хитой ва Вьетнам давлатларидан ипак қуртининг элита ва суперэлита уруғининг Ўзбекистонга олиб келиниши ҳамда ҳукуматлараро комиссияларга таклиф киритилишини таъминласин;

ипакчилик саноатини ривожлантириш бўйича илғор тажрибани ўрганиш ва Ўзбекистонда жорий қилиш учун «Ўзбекипаксаноат» уюшмаси томонидан тасдиқланадиган ишчи гуруҳнинг хорижий давлатларга (Вьетнам, Италия, Хитой, Ҳиндистон) доимий равишда юборилиши юзасидан чоралар кўрсин;

«Ўзбекипаксаноат» уюшмасига ипак саноати ривожланган хорижий давлатларнинг тадбиркорлик бирлашмалари (уюшмалари) билан яқин алоқалар ва ҳамкорлик ўрнатиш йўналишида амалий ёрдам кўрсатсин.

10. Ипакчилик саноати корхоналарининг «Темир дафтар», «Аёллар дафтари» ва «Ёшлар дафтари»га киритилган фуқароларнинг бандлигини ва пилла етиштириш прогнозлари бажарилишини таъминлаш ҳамда пилла мавсумларини уюшқоқлик билан ташкил этиш учун, шунингдек, ҳокимликлар томонидан тармоқ корхоналарига доимий амалий ёрдам кўрсатилишини таъминлаш

мақсадида туманлар (шаҳарлар) ҳокимларига ипакчилик саноати корхоналарини иловага мувофиқ бириктириш тўғрисидаги таклифи маъқуллансин.

11. Бош прокуратура «O'zdavyerloyiha» давлат илмий лойиҳалаш институти, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар, туманлар (шаҳарлар) ҳокимликлари билан биргаликда икки ой муддатда:

худудий «Agropilla» масъулияти чекланган жамиятларига ижарага берилган тутзорлар жойлашган ер майдонларини тўлиқ хатловдан ўтказсин;

тутзорлар жойлашган ер майдонларининг ноқонуний эгаллаб олинishi ҳолатлари юзасидан айбдор шахсларга нисбатан қонуний чоралар қўрилишини таъминласин;

тутзорлар жойлашган ва ноқонуний эгаллаб олинган ер майдонларини худудий «Agropilla» масъулияти чекланган жамиятларига қайтариш юзасидан таклифлар тайёрлаб, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар, туманлар (шаҳарлар) ҳокимликларига киритсин.

12. Ички ишлар вазирлиги «Ўзбекипаксаноат» уюшмаси билан биргаликда 2023 йил баҳорги пилла етиштириш мавсумидан бошлаб тажриба тариқасида пиллачилик кластерлари ҳамда Тошкент вилояти Бўка ва Оҳангарон туманларида жойлашган манзил-колония типидagi жазони ижро этиш муассасалари ўртасида пилла хомашёсини етиштириш юзасидан шартномалар тузиш амалиётини йўлга қўйсин.

13. Қишлоқ хўжалиги вазирлиги Қўмита билан биргаликда бир ой муддатда қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш учун берилган ер участкалари атрофларига ихота сифатида пилла хомашёси етиштиришда озуқа сифатида фойдаланиладиган тут дарахтларини экиш мажбуриятини белгилашни назарда тутувчи қонун лойиҳасини Вазирлар Маҳкамасига киритсин.

14. 2023 йил 1 апрелдан бошлаб «Ўзбекипаксаноат» уюшмаси таркибидаги корхоналар томонидан ўзлари ишлаб чиқарган ипак маҳсулотларини экспорт қилиш операциялари бўйича муддати ўтказиб юборилган дебитор қарздорлик ҳосил бўлишини ҳисоблашнинг ягона муддати божхона юк декларацияси расмийлаштирилган санадан бошлаб 360 кун этиб белгилансин.

Иқтисодиёт ва молия вазирлиги икки ой муддатда қонунчилик ҳужжатларига ушбу банддан келиб чиқадиган ўзгартириш ва қўшимчалар тўғрисида Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсин.

15. Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги Иқтисодиёт ва молия вазирлиги билан биргаликда кийим-кечак ва пойабзал ишлаб чиқариш лойиҳасини амалга ошириш ва 2 мингта доимий иш ўринларини яратиш учун «Dream Silk» МЧЖга 2021 йил 5 августда ажратилган 15 млрд сўм фоизсиз ссудани қайтариш муддатини 2027 йил 31 декабргача узайтирсин.

16. Инвестициялар, саноат ва савдо вазирлиги 2023 йил 1 мартдан бошлаб ипак маҳсулотлари экспортини амалга оширишда тадбиркорлик субъектларига қулай шарт-шароитлар яратиш ва бу борадаги бюрократик тўсиқларни бартараф қилиш мақсадида хом ипакни экспорт қилиш тартибини соддалаштирсин.

17. Қўмитанинг 2023 — 2027 йилларда Тошкент вилоятида каврак етиштиришни ривожлантириш тўғрисидаги таклифи маъқуллансин. Бунда,

каврак кўчатларининг юқори ҳосилли навлари етиштирилиши ва каврак етиштириш билан шуғулланувчи субъектларга шартнома асосида етказиб берилиши таъминлансин.

«Тошкент агропилла» масъулияти чекланган жамиятининг тутзорларни барпо этиш ҳамда тут уруғлари ва кўчатларини тайёрловчи хўжаликларни ташкил этиш учун ажратилган 3 294 гектар ер майдони, истисно тариқасида, Қўмитанинг доимий фойдаланишига ўтказилсин.

18. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 26 апрелдаги «Республикада гўшт, жун ва сут йўналишидаги майда шохли молларни кўпайтириш ва тармоқ озуқа базасини мустаҳкамлашга қаратилган қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги ПҚ–224-сон қарори билан ипак қурти уруғи, тут кўчатлари ва пилла етиштириш, пиллани қайта ишлаш ва тайёр маҳсулотлар ишлаб чиқариш ҳамда қоракўлчилик билан шуғулланаётган субъектлар, қоракўлчилик маҳсулотларини қайта ишлаш корхоналари ва қоракўлчилик маҳсулотлари ишлаб чиқарувчилар учун кўзда тутилган солиқ ва божхона тўловлари бўйича имтиёзларнинг амал қилиш муддати 2023 йил 1 январдан 2026 йил 1 январга қадар узайтирилганлиги маълумот учун қабул қилинсин.

19. Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, Инвестициялар, саноат ва савдо вазирлиги, Иқтисодиёт ва молия вазирлиги манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда икки ой муддатда қонунчилик ҳужжатларига ушбу қарордан ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 26 апрелдаги «Республикада гўшт, жун ва сут йўналишидаги майда шохли молларни кўпайтириш ва тармоқ озуқа базасини мустаҳкамлашга қаратилган қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги ПҚ–224-сон қароридан келиб чиқадиган ўзгартириш ва қўшимчалар тўғрисида Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсин.

20. Мазкур қарорнинг ижросини самарали ташкил қилишга масъул ва шахсий жавобгар этиб қишлоқ хўжалиги вазири А.Б. Воитов ҳамда инвестициялар, саноат ва савдо вазири Л.Ш. Қудратов белгилансин.

21. Қарор ижросини муҳокама қилиб бориш, ижро учун масъул идоралар фаолиятини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири А.Н. Арипов зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти

Ш. МИРЗИЁЕВ

Тошкент ш.,
2023 йил 24 февраль,
ПҚ–73-сон

Ўзбекистон Республикаси
Президентининг 2023 йил 24 февралдаги
ПҚ–73-сон қарорига
ИЛОВА

**«Темир дафтар», «Аёллар дафтари» ва «Ёшлар дафтари»га
киритилган аҳолининг бандлигини ва пилла етиштириш
прогноزلарини таъминлаш ҳамда пилла мавсумини уюшқоқлик
билан ташкил этиш учун туман (шаҳар) ҳокимларига
ипакчилик саноати корхоналарини бириктириш
ЖАДВАЛИ**

Т/р	Пиллани қайта ишлаш корхоналари номи	Бириктирилган туман (шаҳар) ҳокимлари
Қорақалпоғистон Республикаси		
1.	«Jayhun Silk» МЧЖ	Амударё, Қонликўл, Нукус, Хўжайли, Тахиатош, Кегайли, Чимбой туманлари ҳокимлари
2.	«Bustan silk» МЧЖ	Элликқалъа тумани ҳокими
3.	«Turtkul Silk Carpets» МЧЖ	Тўрткўл тумани ҳокими
4.	«KKR IPAK CLUSTER» МЧЖ	Беруний тумани ҳокими
Андижон вилояти		
5.	«Andijan silk co» МЧЖ	Пахтабод, Избоскан, Андижон, Марҳамат туманлари ҳокимлари
6.	«Asaka ipagi» МЧЖ	Асака тумани ҳокими
7.	«Oltinko'l zar ipagi» МЧЖ	Олтинкўл тумани ҳокими
8.	«Baliqchi ishonch pillachilik» МЧЖ	Балиқчи тумани ҳокими
9.	«Ulug'nor silk 7» МЧЖ	Улуғнор тумани ҳокими
10.	«Bo'ston investment — silk» МЧЖ	Бўстон тумани ҳокими
11.	«Xarir tola» МЧЖ	Жалақудук, Қўрғонтепа, Булоқбоши туманлари ҳокимлари
12.	«Sapfir sanoat» МЧЖ	Хўжаобод, Шаҳрихон туманлари ҳокимлари
Бухоро вилояти		
13.	«Imastar» МЧЖ	Пешку тумани ҳокими
14.	«G'ijduvon ipak tola» МЧЖ	Ғиждувон, Шофиркон туманлари ҳокимлари
15.	Ўзбекистон-Америка-Россия «Romstar» МЧЖ ҚК	Ромитан, Жондор туманлари ҳокимлари
16.	«Kumushkent ipagi» МЧЖ	Вобкент, Когон туманлари ҳокимлари
17.	«Silk Service» МЧЖ	Бухоро тумани ҳокими
18.	«Qorako'l ipak cluster» МЧЖ	Олот, Қорақўл туманлари ҳокимлари
Жиззах вилояти		
19.	«Silk expert processing» МЧЖ	Ғориш, Дўстлик, Пахтакор туманлари ҳокимлари
20.	«Al Abbos silk» МЧЖ	Арнасой, Мирзачўл туманлари ҳокимлари

21.	«Zomin asl ipak tolasi» ХК	Бахмал, Зомин, Зарбдор, Ш. Рашидов, Янгиобод туманлари ҳокимлари
22.	«G'allaorol silk eksport» МЧЖ	Галлаорол тумани ҳокими
23.	«Zafarobod pilla cluster» МЧЖ	Зафаробод тумани ҳокими
Қашқадарё вилояти		
24.	«Radiant silk» МЧЖ	Фузор, Дехқонобод, Қамаш, Қарши, Миришкор, Муборак, Нишон туманлари ҳокимлари
25.	«Shakhrisabz silk production» МЧЖ	Китоб, Шахрисабз туманлари ҳокимлари
26.	«Yakkabog' silk production» МЧЖ	Яккабоғ тумани ҳокими
27.	«Chiroqchi-tolasi» МЧЖ	Чироқчи тумани ҳокими
28.	«Koson silk» МЧЖ	Косон тумани ҳокими
29.	«Kasbi silk» МЧЖ	Касби тумани ҳокими
Навоий вилояти		
30.	«Al-aziz ipagi» МЧЖ	Конимех, Навбахор туманлари ҳокимлари
31.	«Xatirchi pilla xazinasi» ХК	Хатирчи тумани ҳокими
32.	«Qiziltepa Pillachilik» МЧЖ	Қизилтепа тумани ҳокими
33.	«Navoiy silk production 2020» МЧЖ	Кармана, Нурота туманлари ҳокимлари
Наманган вилояти		
34.	«Verigrow ipagi» МЧЖ ХК	Мингбулок, Чуст, Косонсой, Уйчи туманлари ҳокимлари
35.	«Golden silk» МЧЖ	Наманган тумани ҳокими
36.	«Fabrictex» МЧЖ	Норин, Учқўрғон туманлари ҳокимлари
37.	«Zilol silk» МЧЖ	Тўрақўрғон тумани ҳокими
38.	«Chortoq innovation silk» МЧЖ	Чортоқ тумани ҳокими
39.	«Pop ipak tolasi invest» МЧЖ	Поп тумани ҳокими
40.	«Yangi zamin ipagi» МЧЖ	Янгиқўрғон тумани ҳокими
Самарқанд вилояти		
41.	«Kumush tola» ХК	Каттақўрғон тумани ҳокими
42.	«Samarkand silk ao» МЧЖ	Нарпай тумани ҳокими
43.	«Elbek t.r.j» МЧЖ	Пастдарғом, Самарқанд, Нуробод туманлари ҳокимлари
44.	«Oqdaryo ipagi» МЧЖ	Оқдарё тумани ҳокими
45.	«Ziyovuddin silk» МЧЖ	Пахтачи тумани ҳокими
46.	«Jomboy silk» МЧЖ	Жомбой, Қўшработ туманлари ҳокимлари
47.	«Zar oltin pilla» МЧЖ	Булунғур тумани ҳокими
48.	«Tayloq ipagi» МЧЖ	Тойлоқ тумани ҳокими
49.	«Payariq ipagi» МЧЖ	Пайариқ тумани ҳокими
50.	«Urgut Silk Fiber Company» МЧЖ	Ургут тумани ҳокими
51.	«Ishtixon silk» МЧЖ	Иштихон тумани ҳокими
Сирдарё вилояти		
52.	«Agro global» МЧЖ ҚК	Оқолтин, Боёвут, Сайхунобод, Сардоба, Сирдарё, Мирзаобод, Ховос, Гулистон туманлари ҳокимлари

Сурхондарё вилояти		
53.	«Surxon ipagi» МЧЖ	Ангор, Бойсун, Қизирик, Музработ, Шеробод, Бандихон туманлари ҳокимлари
54.	«Inter silk pro» МЧЖ	Термиз, Олтинсой, Шўрчи туманлари ҳокимлари
55.	«Sino silk» МЧЖ	Денов, Узун, Сариосиё туманлари ҳокимлари
56.	«Silk village» МЧЖ	Жарқўрғон тумани ҳокими
57.	«Silk town» МЧЖ	Қумқўрғон тумани ҳокими
Тошкент вилояти		
58.	«Turan silk pro» МЧЖ	Оққўрғон тумани ҳокими
59.	«Tashkent silk pro» МЧЖ	Бўка тумани ҳокими
60.	«Jinjuz silk co» МЧЖ ХК	Оҳангарон, Пискент туманлари ҳокимлари
61.	«Oltin pilla 2020» МЧЖ	Бекобод, Чиноз, Ўртачирчиқ, Юқоричирчиқ туманлари ҳокимлари
62.	«Movarounnahr silk road» МЧЖ	Бўстонлиқ тумани ҳокими
63.	«ТСТ Agro cluster» МЧЖ	Қуйичирчиқ тумани ҳокими
64.	«Clean silk» МЧЖ	Янгийўл тумани ҳокими
Фарғона вилояти		
65.	«Nurli tong silk» МЧЖ	Ўзбекистон, Қўштепа, Фурқат, Риштон, Бағдод, Олтиариқ, Бувайда, Ёзёвон, Сўх туманлари ҳамда Қувасой шаҳри ҳокимлари
66.	«Beshariq ipagi» МЧЖ	Бешариқ тумани ҳокими
67.	«Dang'ara ipagi» МЧЖ	Данғара тумани ҳокими
68.	«Vodil ipak yigiruv» МЧЖ	Фарғона, Қува, Тошлоқ туманлари ҳамда Фарғона шаҳри ҳокимлари
69.	«Uchko'prik ipagi» МЧЖ	Учкўприк тумани ҳокими
Хоразм вилояти		
70.	«Khiva silk fabric» МЧЖ	Гурлан, Қўшкўпир, Хива, Янгибозор туманлари ҳокимлари
71.	«Xorazm pilla holding» МЧЖ	Урганч, Хонқа, Янгиариқ, Ҳазорасп, Тупроққалъа туманлари ҳокимлари
72.	«Bog'ot Silk Co» МЧЖ	Богот тумани ҳокими
73.	«Shovot silk» МЧЖ	Шовот тумани ҳокими

УЧИНЧИ БЎЛИМ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

60 Суд экспертизаси тадқиқотларини ўтказиш тартиби тўғрисидаги намунавий низомни тасдиқлаш ҳақида*

Ўзбекистон Республикасининг «Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш, шунингдек айрим қонун ҳужжатларини ўз кучини йўқотган деб топиш тўғрисида» 2022 йил 3 августдаги ЎРҚ–786-сон Қонуни ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикасида суд-экспертлик тизимини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида» 2021 йил 5 июлдаги ПФ–6256-сон Фармони ижросини таъминлаш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси **қарор қилади:**

1. Ўзбекистон Республикасининг «Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш, шунингдек айрим қонун ҳужжатларини ўз кучини йўқотган деб топиш тўғрисида» 2022 йил 3 августдаги ЎРҚ–786-сон Қонуни ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикасида суд-экспертлик тизимини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида» 2021 йил 5 июлдаги ПФ–6256-сон Фармонига мувофиқ:

адвокатларга иқтисодий, фуқаролик ва маъмурий иш юритилаётганда ишни суд муҳокамасига тайёрлаш чоғида ёки суд муҳокамаси жараёнида давлат суд-экспертиза муассасалари ва нодавлат суд-экспертиза ташкилотлари томонидан шартнома асосида ишонч билдирувчи шахс розилиги билан суд экспертизаси ўтказилишини сўраш, шунингдек, суд экспертизаси хулосаси иш материалларига қўшиб қўйилишини ва суд томонидан ушбу хулоса ишдаги мавжуд далиллар билан биргаликда баҳоланишини талаб қилиш ҳуқуқи берилганлиги;

адвокат сўровига кўра суд экспертизаси хулосасини олиш муддатлари давлат суд-экспертиза муассасалари ва нодавлат суд-экспертиза ташкилотлари билан тузилган шартномаларда белгиланиши назарда тутилганлиги;

нодавлат суд-экспертиза ташкилотларининг ҳуқуқий асослари Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик процессуал кодекси, Иқтисодий процессуал кодекси ва Маъмурий суд ишларини юритиш тўғрисидаги кодексларида қайд этилганлиги;

илмий фаолият билан шуғулланувчи муассасаларга ўз фаолият йўналишлари бўйича суд-экспертлик тадқиқотларини ўтказиш ҳуқуқини бериш назарда тутилганлиги;

* Ушбу қарор «Қонунчилик маълумотлари миллий базаси»да 2023 йил 22 февралда эълон қилинган.

Ўзбекистон Республикаси давлат суд-экспертиза муассасалари ва нодавлат суд-экспертиза ташкилотлари томонидан хорижий ташкилот ва чет эл фуқаролари учун суд-экспертиза имкониятларидан кенг фойдаланиш мақсадида уларга хизмат кўрсатиш тартибини жорий этиш белгиланганлиги;

жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатларига асосан экспертлар томонидан мутахассис фикрини бериш устувор йўналишларни амалга ошириш механизмлари сифатида қайд этилганлиги маълумот учун қабул қилинсин.

2. Қуйидагиларни назарда тутувчи Суд экспертизаси тадқиқотларини ўтказиш тартиби тўғрисидаги намунавий низом 1-иловага мувофиқ тасдиқлансин:

суд экспертизаси ҳамда тадқиқотлар ўтказиш тартиби ва шартлари;

суд экспертизаси хулосаси ва мутахассис фикрининг тузилишига қўйилган талаблар;

нодавлат суд-экспертиза ташкилотлари ҳамда илмий фаолият билан шуғулланувчи муассаса (ташкилот)ларнинг суд экспертизаси ва тадқиқотларни ўтказиши асослари;

хорижий ташкилот ва чет эл фуқаролари учун суд экспертизаси имкониятларидан фойдаланиш;

жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатларига асосан суд экспертлари томонидан мутахассис фикрини бериш тартиби.

3. Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг айрим қарорлари 2-иловага мувофиқ ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

4. Тизимида давлат суд-экспертиза муассасалари ҳамда бўлинмалари бўлган вазирликлар, давлат қўмиталари ва идоралар икки ой муддатда:

ушбу қарор билан тасдиқланган Намунавий низомга мувофиқ суд экспертизасини ўтказиш тартиби ҳамда мутахассис фикрини беришни назарда тутувчи ички низомни ишлаб чиқсин ва тасдиқласин;

ўзлари қабул қилган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни ушбу қарорга мувофиқлаштирсин.

5. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси адлия вазири А.Ж. Ташкулов зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикасининг

Бош вазири

А. АРИПОВ

Тошкент ш.,
2023 йил 21 февраль,
73-сон

Вазирлар Маҳкамасининг
2023 йил 21 февралдаги 73-сон қарорига
1-ИЛОВА

Суд экспертизаси тадқиқотларини ўтказиш тартиби тўғрисида НАМУНАВИЙ НИЗОМ

1-боб. Умумий қоидалар

1. Мазкур Намунавий низом давлат суд-экспертиза муассасаси, нодавлат суд-экспертиза ташкилоти, илмий фаолият билан шуғулланувчи муассаса (ташкилот)лар (кейинги ўринларда — экспертиза ташкилоти) томонидан суд экспертизаси тадқиқотлари ўтказилиши тартиби ва шартларини белгилайди.

Ушбу Намунавий низом хорижий ташкилот ва чет эл фуқаролари, фуқаролиги бўлмаган шахслар учун ҳам татбиқ этилиши мумкин. Бунда ҳар бир экспертиза ташкилоти фаолиятининг хусусиятига кўра суд экспертизаси тадқиқотлари ўтказилишини мустақил белгилайди.

2. Мазкур Намунавий низомда қуйидаги асосий тушунчалар қўлланилади:

давлат суд-экспертиза муассасаси — суд-экспертлик фаолиятини амалга ошириш учун ташкил этилган ихтисослаштирилган муассаса, шунингдек, тегишли давлат органлари, вазирликлар ва идоралар тизимидаги ихтисослаштирилган суд экспертизаси бўлинмалари;

илмий фаолият билан шуғулланувчи муассаса (ташкилот) — асосий фаолият тури илмий фаолият юритишга йўналтирилган юридик шахс;

иш материаллари — суд экспертизаси тайинланган фуқаролик, иқтисодий, жиноят иши (шу жумладан, терговга қадар текширув материаллари), маъмурий суд ишлари ва маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишлар, шунингдек, адвокатнинг сўрови ҳамда жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари юзасидан тўпланган ҳужжатлар;

мутахассис фикри — жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари асосида амалга ошириладиган тадқиқотлар натижаси юзасидан мутахассис (суд эксперти)нинг белгиланган тартибда расмийлаштириладиган фикри;

нодавлат суд-экспертиза ташкилоти — нодавлат суд-экспертиза ташкилоти фуқаролик, иқтисодий, жиноят, маъмурий суд ишлари ва маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишлар бўйича суд экспертизасини ўтказишга ихтисослаштирилган, штатида суд эксперти сертификатига эга мутахассислари бўлган ташкилот;

суд эксперти — хулоса бериш учун фан, техника, санъат ёки ҳунар соҳасида махсус билимларга эга бўлган, белгиланган тартибда суд эксперти сифатида жалб қилинган жисмоний шахс;

суд экспертизаси тадқиқоти (кейинги ўринларда — тадқиқотлар) — фуқаролик, иқтисодий, жиноят, маъмурий суд ишлари ва маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш ҳолатларини аниқлашга ва суд эксперти томонидан фан, техника, санъат ёки ҳунар соҳасидаги махсус билимлар асосида тадқиқотларни ўтказиш ва хулоса беришга ҳамда жисмоний ва юридик шахс-

ларнинг мурожаатлари асосида амалга ошириладиган ҳамда натижаси бўйича мутахассис фикри тақдим этилишига қаратилган фаолият;

суд эксперти (суд экспертлари)нинг хулосаси (хулоса) (кейинги ўринларда — хулоса) — суд эксперти ёки суд экспертлари комиссияси (кейинги ўринларда — комиссия) томонидан тузиладиган ва тадқиқотлар олиб борилишини ва уларнинг натижаларини акс эттирадиган ёзма ёки электрон рақамли имзо билан тасдиқланган электрон шаклдаги ҳужжат.

3. Экспертиза ташкилотида тадқиқотлар терговга қадар текширувни амалга оширувчи органнинг мансабдор шахси, суриштирувчи, терговчи, прокурор ёки судья (суд)нинг (кейинги ўринларда — экспертиза тайинлашга ваколатли орган (шахс)лар) қарори (ажрими) асосида ўтказилади.

Адвокат сўровига кўра тадқиқотлар иқтисодий, фуқаролик ва маъмурий иш юритилаётганда ишни суд муҳокамасига тайёрлаш чоғида ёки суд муҳокамаси жараёнида давлат суд-экспертиза муассасалари ва нодавлат суд-экспертиза ташкилотлари томонидан шартнома асосида ишонч билдирувчи шахс розилиги билан амалга оширилади.

Давлат суд-экспертиза муассасаси, нодавлат суд-экспертиза ташкилоти, илмий фаолият билан шуғулланувчи муассаса (ташкилот)лар томонидан қонунчиликка кўра рухсат этилган суд экспертизаси турлари бўйича жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатларига мувофиқ шартнома асосида тадқиқотлар ўтказилиб, мутахассис фикри берилиши мумкин.

Экспертиза ташкилотига қарор (ажрим), сўров, мурожаатлар ҳамда уларнинг натижаси бўйича экспертиза хулосаси ёки мутахассис фикри ёзма ёхуд электрон шаклда тақдим этилади.

4. Тадқиқотлар суд эксперти томонидан ўтказилади.

Экспертизани тайинлашга ваколатли орган (шахс) билан келишмасдан бошқа шахсларни тадқиқотларни ўтказиш учун жалб қилишга йўл қўйилмайди.

Тадқиқотларни ўтказишда суд экспертнинг ҳуқуқлари, мажбуриятлари ва жавобгарлиги қонунчиликда белгиланади.

5. Қўйидаги ҳолатларда суд экспертига иш материаллари юзасидан тадқиқотлар ўтказиш тақиқланади:

иш материаллари бўйича манфаатдор томонлар билан қариндош бўлганда;

иш материаллари бўйича манфаатдор томонлар билан давлат суд-экспертиза муассасаси ҳамда нодавлат суд-экспертиза ташкилотининг раҳбарлари, таркибий бўлинма бошлиқлари ва уларнинг яқин қариндошлари бўлганда, бундан тадқиқотлар ўтказувчи ягона ташкилот бўлган ҳолатлар мустасно;

иш материаллари бўйича манфаатдор томонлардан бири нодавлат суд-экспертиза ташкилотининг мулкдори, муассиси, кузатув кенгаши, ижро органи аъзоси, кредитори, суғурталовчиси ҳамда уларнинг яқин қариндошлари бўлганда;

устав фонди (устав капитали)да нодавлат суд-экспертиза ташкилотининг ёки суд экспертнинг улуши бўлган юридик шахснинг хулосадан манфаатдорлиги бўлганда;

тирик шахсга нисбатан суд экспертизасини ўтказишда мазкур шахсга унинг тайинланишидан олдин тиббий ёрдам кўрсатилганда. Мазкур чеклов суд-тиббий ёки суд-психиатрик экспертизалар шахсни бевосита кўриқдан ўтказмасдан амалга оширилган ҳолларда ҳам амал қилади;

суд экспертнинг ҳолислигига ва беғаразлигига шубҳа туғдирадиган бошқа ҳолатлар мавжуд бўлганда.

Суд эксперти юқорида қайд этилган ҳолатларда бевосита раҳбарини хабардор қилади. Раҳбар экспертиза ташкилотида ушбу мутахассислик бўйича бошқа суд эксперти бўлганда, тадқиқотларни унга топширади. Бошқа суд эксперти бўлмаган ҳолда экспертизани тайинлаган ваколатли орган (шахс)га, адвокатга ёки тадқиқотлар ўтказиш учун мурожаат қилган жисмоний ёхуд юридик шахсга иш ҳужжатларини уч иш кунда ижросиз қайтариб юбориши лозим.

Мазкур тартибга амал қилмаслик қонунчиликда белгиланган тартибда жавобгарликка сабаб бўлади.

6. Жиноий жавобгарликка олиб келмайдиган тарзда тадқиқотлар ўтказиш тартибини бузганлиги ва ўз вазифаларига виждонан муносабатда бўлмаганлиги учун суд эксперти қонунчиликка мувофиқ жавобгарликка тортилади.

7. Экспертиза ташкилоти раҳбарининг ваколатлари, ҳуқуқ ва мажбуриятлари қонунчиликда белгиланади.

8. Экспертизани тайинлашга ваколатли орган (шахс)нинг қарори (ажрими) асосида тадқиқотларни ўтказиш муддатлари суд экспертизаларининг ҳажми ва мураккаблигига, шунингдек, суд экспертнинг иш ҳажмига кўра 30 кун доирасида белгиланади. Суд экспертизаси турларининг мураккаблик даражаси экспертиза ташкилотининг юқори турувчи идораси, шунингдек, нодавлат суд-экспертиза ташкилотлари учун Адлия вазирлиги томонидан белгиланади.

Тадқиқотларни ўтказишни 30 кун мобайнида бажариш мумкин бўлмаган тақдирда, экспертиза ташкилоти раҳбари муддат ўтишидан 3 иш кун олдин асосланган ҳолда экспертиза тайинлаган ваколатли орган (шахс)га ёзма ёки электрон равишда хабар қилади ҳамда улар билан келишган ҳолда қўшимча муддатни белгилайди.

Адвокат сўрови ҳамда жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатларига мувофиқ тадқиқотлар ўтказиш муддатлари суд-экспертиза ташкилотлари билан тузилган шартномаларга асосан белгиланади.

9. Экспертиза тайинлашга ваколатли орган (шахс)нинг қарори (ажрими) бўйича тадқиқотлар ўтказиш муддатлари иш материаллари экспертиза ташкилотига тушган кундан кейинги иш кундан бошлаб ҳисобланади ва суд эксперти хулосаси экспертиза тайинлаган ваколатли орган (шахс)га юборилган кунда тугайди.

Адвокат сўрови ҳамда жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатларига мувофиқ тадқиқотлар шартномага кўра тўлов амалга оширилганлик тўғрисидаги ҳужжатлар экспертиза ташкилотига тақдим этилган кундан бошлаб ҳисобланади ва суд эксперти хулосаси ёки мутахассис фикри манфаатдор шахсга юборилган кунда тугайди.

Суд эксперти томонидан тадқиқотларни ўтказиш муддатлари қуйидаги даврларга тўхтатиб турилади:

экспертиза тайинлаган ваколатли орган (шахс), адвокат ҳамда жисмоний ёки юридик шахс томонидан тақдим этилган иш материалларидаги камчилик ва нуқсонларни бартараф этиш тўғрисида суд эксперти (мутахассис)нинг илтимосномасини кўриб чиқиш даврига;

тадқиқотларни ўтказишни 30 кун мобайнида бажариш мумкин бўлмаган тақдирда уни ўтказиш муддатларини келишиб олиш тўғрисида юборилган хабарни кўриб чиқиш даврига;

суд экспертнинг хизмат сафарида, вақтинчалик меҳнатга лаёқатсизлиги ёки меҳнат таътилида бўлиш даврига, суд экспертизасини бажаришни бошқа суд экспертига топшириш мумкин бўлмаганда.

Қонунчиликда ва ушбу Намунавий низомда назарда тутилмаган бошқа асослар бўйича суд экспертизасини ўтказиш муддатларини тўхтатиб туришга йўл қўйилмайди.

10. Давлат суд-экспертиза муассасалари ҳамда илмий фаолият билан шуғулланувчи муассаса (ташкилот)лар иқтисодий, фуқаролик ва маъмурий судларга тааллуқли ишлар бўйича суд экспертизаларини ўтказганлиги учун тўлов ундиришга ҳақлидир. Суд экспертизаларини ўтказиш билан боғлиқ харажатларни амалга ошириш иш бўйича томонларга юкланади ва суд экспертизасини ўтказиш бошлангунга қадар тўланади. Тўлов миқдори ва мазкур маблағларни сарфлаш тартиби қонунчилик ҳужжатларига асосан белгиланади.

Адвокат сўрови ҳамда жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатларига мувофиқ тадқиқотларни ўтказиш шартномага биноан тўлов асосида амалга оширилади.

Нодавлат суд-экспертиза ташкилоти ўтказиладиган тадқиқотлар учун тўлов миқдорини мустақил белгилайди.

Хорижий ташкилот ва чет эл фуқаролари учун алоҳида тўлов миқдорлари белгиланиши мумкин.

Ўзбекистон Республикасининг «Суд экспертизаси тўғрисида»ги Қонунига мувофиқ бошқа корхона, муассаса, ташкилот ва бошқа жисмоний шахслар суд эксперти сифатида ишда иштирок этиши мумкин. Бунда тадқиқотлар ўтказилганлиги учун тўлов суд экспертизасини тайинлашга ваколатли орган (шахс) томонидан қонунчиликка мувофиқ амалга оширилади.

Тадқиқотлар ўтказиш бўйича харажатлар тўланмаганлиги иш материалларини тадқиқотлар ўтказмасдан қайтариш учун асос ҳисобланади.

Тадқиқотлар бошланган ва сарфлаш материаллари ишлатилган ҳолларда тўлов буюртмачига қайтарилмайди.

11. Экспертиза ташкилотида тадқиқотларни ўтказиш хизмат кўрсатиладиган минтақаларга мувофиқ ташкил этилади, бундан шартнома асосида ўтказиладиган тадқиқотлар мустасно, минтақалар улар тасарруфида бўлган тегишли давлат органи томонидан белгиланади.

Экспертизани тайинлашга ваколатли орган (шахс)лар ва хизмат кўрсатиладиган минтақа ташқарисида жойлашган экспертиза ташкилоти учун тадқиқотлар, истисно тариқасида, хизмат кўрсатиладиган минтақа ташқа-

рисида жойлашган экспертиза ташкилоти томонидан қонунчиликка мувофиқ ўтказилиши мумкин. Бунда иш ҳажми барча ҳудудда бир хилда бўлишини таъминлаш мақсадида комиссия, комплекс ҳамда қайта суд экспертизаларини минтақаларда ўтказилиши кетма-кетлиги суд экспертизаси муассасаси тизимида мавжуд бўлган вазирликлар, давлат қўмиталари ва идоралар тасарруфига кирса, улар томонидан белгиланиши мумкин.

2-боб. Тадқиқотларни ўтказиш учун юбориладиган иш материалларини расмийлаштириш

12. Тадқиқотлар фақат уни тайинлашга ваколатли орган (шахс), адвокат ҳамда жисмоний ва юридик шахслар томонидан, процессуал қонунга, ушбу Намунавий низомга, шунингдек, суд экспертизаларини ўтказиш тартиби тўғрисидаги йўриқномаларга мувофиқ расмийлаштирилган иш материаллари экспертиза ташкилотига тақдим этилган тақдирдагина ўтказилади.

13. Экспертиза тайинлашга ваколатли орган (шахс) томонидан тадқиқотларга суд экспертизасини тайинлаш тўғрисидаги қарор (ажрим), тадқиқот объектлари ва иш материаллари, шунингдек, тадқиқотларни ўтказиш ва ҳулоса бериш учун суд экспертига зарур бўлган суд экспертизаси предметига тааллуқли маълумотларга эга бўлган ҳужжатлар экспертиза ташкилотига тақдим этилиши керак.

Адвокатлар томонидан суд экспертизаси ўтказиш тайинланганда суд экспертизасини тайинлаш тўғрисидаги адвокатлик сўрови, ишонч билдирувчи шахс розилигини тасдиқловчи ҳужжат, иш бўйича ордер, тўлов амалга оширилганлигини тасдиқловчи ҳужжат, тадқиқот объектлари ва иш материаллари, шунингдек, тадқиқотларни ўтказиш ва ҳулоса бериш учун суд экспертига зарур бўлган суд экспертизаси предметига тааллуқли маълумотларга эга бўлган ҳужжатлар тақдим этилиши керак.

Жисмоний ва юридик шахслар томонидан экспертиза ташкилотига тадқиқотларни ўтказиш тўғрисидаги мурожаат, тўлов амалга оширилганлигини тасдиқловчи ҳужжат, тадқиқот объектлари ва иш материаллари, шунингдек, тадқиқотларни ўтказиш ва мутахассис фикри берилиши учун суд экспертига зарур бўлган экспертиза предметига тааллуқли маълумотларга эга бўлган ҳужжатлар тақдим этилиши керак.

Тадқиқотлар ўтказиш учун зарур бўлган қўшимча иш материаллари ва тадқиқот объектларини ҳамда қўшимча ҳужжатларни тақдим этиш лозим бўлганда суд эксперти томонидан экспертизани тайинлашга ваколатли орган (шахс), адвокат, жисмоний ва юридик шахсга 3 иш кунида ёзма ёки электрон илтимосномалар юборилади.

Илтимосномани белгиланган муддатда электрон шаклда юбориш имконияти бўлмаганда, бу ҳақда далолатнома тузилади ва кузатув материалларига қўшиб қўйилади.

Экспертиза ташкилоти адвокатнинг сўрови ҳамда жисмоний ва юридик шахслар мурожаатларини ўрганади ва уларга 3 иш куни ичида шартнома расмийлаштириш учун тақдим этилади.

Суд экспертизаларини тайинлаш тўғрисидаги ҳужжатларнинг факси-

милъ ва ёруғ сезгир қоғозга кўчирилган нусхаларини тақдим этишга йўл қўйилмайди.

14. Суд экспертига тақдим этилган тадқиқот объектлари, таққословчи иш материаллари, маълумотларнинг ишончлилиги учун экспертизани тайинлашга ваколатли орган (шахс), адвокат ва тадқиқот ўтказиш учун мурожаат қилган жисмоний ёки юридик шахс жавоб беради.

15. Суд экспертизасини тайинлаш тўғрисидаги битта қарор (ажрим) ёки мурожаат билан кўп миқдордаги объектлар тақдим этилганда экспертиза ташкилоти раҳбари бир қатор алоҳида-алоҳида тадқиқотлар ўтказилишини ташкил этиши мумкин.

16. Суд экспертизасини ўтказиш икки ва ундан кўп экспертиза ташкилотларига топширилган тақдирда уларни тайинлаш тўғрисидаги қарор (ажрим)да мазкур суд экспертизасининг қандай мутахассисликларга эга бўлган суд экспертлари томонидан ўтказилиши кераклиги, комиссия фаолиятини ташкил этишнинг қайси экспертиза ташкилотига юкланаётганлиги ҳамда текшириладиган объектлар ва бошқа иш материаллари қайси экспертиза ташкилотига юборилганлиги кўрсатилади.

Бунда экспертизани тайинлаш тўғрисидаги қарор (ажрим) ҳар бир экспертиза ташкилотига асл нусхада юборилади.

17. Қўшимча ёки қайта экспертиза тайинлаш тўғрисидаги қарор (ажрим)да уни тайинлашнинг сабаблари ва асослари кўрсатилиши шарт.

Қўшимча ёки қайта экспертиза тайинланган тақдирда экспертиза ташкилотига олдинги хулоса ёки хулосасини беришнинг имкони йўқлиги тўғрисидаги маълумотнома барча иловалар (фотожадваллар, экспериментал иш материаллари ва шу кабилар) билан бирга тақдим этилади.

Суд экспертизасини тайинлашга ваколатли орган (шахс) нодавлат суд-экспертиза ташкилоти суд эксперти томонидан ўтказилган суд экспертизаси хулосасига қўшилмаган тақдирда, қайта суд экспертизаси фақат давлат суд-экспертиза муассасалари томонидан амалга оширилади.

Давлат суд-экспертиза муассасалари томонидан амалга оширилган бирламчи суд экспертизаси хулосаси бўйича қўшимча ва қайта суд экспертизаси, шу жумладан, комиссиявий ва комплекс суд экспертизаси нодавлат суд-экспертиза ташкилоти ҳамда илмий фаолият билан шуғулланувчи муассаса (ташкилот) томонидан ўтказилиши мумкин.

Агар, бир вақтнинг ўзида ҳам қўшимча, ҳам қайта суд экспертизасини тайинлаш учун асослар юзага келган ҳолларда қайта суд экспертизаси тайинланади.

18. Тадқиқот ўтказиш учун юборилган, уни ўтказиш имконини бермайдиган иш материалларини расмийлаштириш қоидаларига риоя этилмаганлиги аниқланган кунги экспертиза ташкилоти раҳбари бу ҳақда экспертизани тайинлашга ваколатли орган (шахс)га, адвокат ёки жисмоний ёхуд юридик шахсга хабар қилади.

Суд экспертизасини тайинлаган ваколатли орган (шахс), адвокат, жисмоний ёки юридик шахс камчиликларни бартараф этиш учун зарур чора-тадбирларни кўрмаса, экспертиза ташкилоти раҳбари 30 кун ўтгач унга

кейинги иш кунда иш материалларини суд экспертизасини ўтказмасдан қайтаради.

Иш материаллари юзасидан тадқиқотларни ўтказиш бошланмасдан экспертизани тайинлаган ваколатли орган (шахс), адвокат, жисмоний ёки юридик шахснинг тадқиқотларни ўтказмасдан иш материалларини қайтариш ҳақидаги мурожаатига асосан улар экспертиза ташкилоти раҳбари томонидан қайтарилади.

Тадқиқотлар ўтказилмаганда амалга оширилган тўлов шартномада кўрсатилган тартибда қайтарилади.

Расмийлаштиришнинг процессуал тартиби бузилган ҳолда қайта, шунингдек, комиссия ёки комплекс суд экспертизаси ўтказиш учун тақдим қилинган иш материаллари экспертизани тайинлаган ваколатли орган (шахс)га ёки адвокатга 3 кун муддатда қайтарилади.

19. Қуйидаги ҳолларда иш материаллари ижро этилмасдан экспертиза тайинлашга ваколатли орган (шахс), адвокат ёки жисмоний ва юридик шахсга қайтарилади:

тадқиқотларни мазкур экспертиза ташкилотидан ўтказиш назарда тутилмаган бўлса;

экспертиза ташкилоти тегишли мутахассисларга ёки асбоб-ускуналарга эга бўлмаса;

экспертиза тайинлашга ваколати бўлмаган орган (шахс) томонидан ёхуд ваколатли орган (шахс) томонидан экспертиза тайинлаш ваколатига кирмайдиган ишлар юзасидан тадқиқотлар тайинланганда.

Бунда экспертиза ташкилоти раҳбари ёки унинг бевосита суд экспертизаси йўналишига масъул ўринбосари томонидан тадқиқотлар ўтказиш учун тақдим қилинган иш материалларини 3 кун муддатда тадқиқотлар бажарилмаганлиги сабаблари кўрсатилган ҳолда экспертизани тайинлаган ваколатли орган (шахс)га, адвокатга, жисмоний ёки юридик шахсларга қайтарилади.

20. Тадқиқотлар ўтказиш учун гиёҳванд воситалар, уларнинг аналоглари, психотроп моддалар, қимматбаҳо металллар ва тошлар, шунингдек, улардан тайёрланган буюмлар, қурол ва унинг ўқ-дорилари, пул белгилари ва юқори қимматга ёки аҳамиятга эга бўлган бошқа объектлар тақдим этилган тақдирда, суд эксперти ушбу иш материалларини экспертиза ташкилотига етказиб берган шахс ҳамда экспертиза ташкилоти раҳбарларидан бирининг иштирокида идишни очиши, тарозида тартиб кўриши, тақдим этилган объектларни қайта санаб чиқиши, шунингдек, тақдим этилган тартиб рақамли ва бошқа объектларнинг суд экспертизасини тайинлаш тўғрисидаги қарор (ажрим), сўров ёхуд мурожаат матнига мувофиқлигига ишонч ҳосил қилиши шарт. Уларнинг натижалари бўйича далолатнома тузилади, тадқиқот объектларини текширишда иштирок этган шахслар томонидан имзоланади.

3-боб. Тадқиқотларни ўтказиш ва унинг натижаларини расмийлаштириш

21. Суд эксперти тадқиқотларни ўтказишга экспертиза ташкилоти раҳбарининг топшириқномаси билан бирга суд экспертизасини тайинлаш тўғри-

сидаги қарор (ажрим), сўров ёхуд мурожаат ҳамда тушган барча иш материаллари олинган вақтдан бошлаб киришади.

Тадқиқотларга тақдим этилган иш материалларини расмийлаштириш тартибининг бузилганлиги аниқланган тақдирда, суд эксперти бу тўғрида экспертиза ташкилоти раҳбарини хабардор қилади, раҳбар ушбу Намунавий низомнинг 18-бандида назарда тутилган чора-тадбирларни кўради.

22. Тақдим этилган иш материаллари тўлиқ бўлмаган тақдирда, бу ҳақда суд эксперти экспертиза ташкилоти раҳбари орқали экспертизани тайинлаган ваколатли орган (шахс)га, адвокат, жисмоний ёки юридик шахсга қўшимча иш материаллари тақдим этиш тўғрисида ёзма ёхуд электрон равишда хабар беради.

Қўшимча иш материаллари фақат экспертизани тайинлашга ваколатли орган (шахс), адвокат, жисмоний ёки юридик шахс томонидан тақдим этилади.

Қўшимча иш материаллари 30 кун мобайнида тақдим этилмаган тақдирда, суд эксперти тадқиқотларни мавжуд иш материаллари бўйича ўтказиши.

23. Қуйидаги ҳолатларда суд эксперти томонидан хулоса ёки мутахассис фикри беришнинг имкони йўқлиги тўғрисида асосланган маълумотнома тузилади ҳамда уч иш кун мобайнида экспертизани тайинлаган ваколатли органга (шахсга), адвокатга, жисмоний ёки юридик шахсга юборилади:

агар суд эксперти ҳал қилиниши керак бўлган саволларни ўзининг махсус билимлари асосида ҳал қилиши мумкин бўлмаса;

агар қўйилган масала суд экспертнинг махсус билимлари (ваколатлари) доирасидан четга чиқса ёки уни ҳал этиш учун махсус билимлар талаб қилинмаса ёхуд масала ҳуқуқий тусга эга бўлса;

тақдим этилган тадқиқот объектлари ёхуд иш материаллари тўлиқ яроқсиз ёки хулоса бериш учун етарли бўлмаса, уларни тўлдириб бўлмаса;

тадқиқотларни ўтказиш ва хулосалар бериш учун зарур шарт-шароитлар, тадқиқот услуги ва махсус асбоб-ускуналар мавжуд бўлмаса, шу жумладан, суд эксперти ҳаёти ва саломатлигига касбий таваккалчилик чегарасидан зиёд хавф туғилса;

фан ва суд-экспертлик амалиётининг ҳолати ҳал қилиниши керак бўлган саволларга жавоб топиш имкониятини бермаслигига ишонч ҳосил қилинса.

Хулоса бериш ёки мутахассис фикри беришнинг имкони йўқлиги тўғрисидаги маълумотнома ушбу Намунавий низомнинг 43-бандига мувофиқ тузилади.

24. Суд эксперти ўзига тақдим этилган тадқиқот объектлари ва иш материалларини тадқиқ этишни тегишли соҳадаги билимларга амал қилган ҳолда, процессуал қонун талабларига қатъий мувофиқ равишда ҳолисона ва тўлиқ амалга оширади.

Тадқиқот объектлари (тирик одамдан ташқари) фақат тадқиқотни ўтказиш ва хулоса ёки мутахассис фикри бериш учун зарур бўлган даражада шикастланган ва сарфланган бўлиши мумкин. Тадқиқотларни ўтказиш тадқиқот учун тақдим этилган объект шикастланишини (бузилишини) ёки сарфланишини талаб қиладиган ҳолларда бунинг учун экспертизани тайин-

лашга ваколатли орган (шахс), адвокат ёки жисмоний ёхуд юридик шахснинг ёзма равишдаги розилиги олинган бўлиши керак, тайинланган суд экспертизасининг хусусиятлари объектнинг шикастланиши (бузилиши)ни ёки сарфланишини назарда тутадиган ҳолатлар бундан мустасно.

25. Кўриқдан ўтказиш талаб қилинадиган тадқиқот объектларини (экспертиза ташкилотига тақдим этилган объектлардан ташқари) суд экспертизасидан ўтказишда экспертизани тайинлаган ваколатли орган (шахс) ёки адвокат суд эксперти учун объектга тўсиқсиз киришни ва уни текшириш имконини таъминлайди. Кўриқдан ўтказиш экспертизани тайинлаган ваколатли орган (шахс) ҳамда адвокат томонидан ташкил этилади ва уларнинг мажбурий иштирокида амалга оширилади ҳамда тегишли баённома билан расмийлаштирилади.

26. Ишда иштирок этадиган шахслар қонунчиликда назарда тутилган ҳолатларда ва тартибда тадқиқотлар ўтказишда иштирок этиш ҳуқуқига эга. Сабабидан қатъи назар, уларнинг йўқлиги тадқиқотлар ўтказишни тўхтатиб туриш учун асос ҳисобланмайди.

Суд экспертизаси ўтказилаётганда ҳозир бўлган процесс иштирокчилари текширишлар жараёнига аралашишга ҳақли эмас, лекин суд эксперти томонидан қўлланилган тадқиқот усулларининг моҳиятини тушунтириб беришни талаб қилиши, унга тушунтиришлар бериши мумкин.

Суд эксперти томонидан хулоса тузилаётганда, шунингдек, агар суд экспертизаси комиссия томонидан ўтказилаётган бўлса, суд экспертларининг маслаҳатлашуви ва фикрларни шакллантириш босқичида процесс иштирокчиларининг ҳозир бўлишига йўл қўйилмайди.

27. Суд эксперти ўзининг махсус билимларига мувофиқ ўтказилган тадқиқотлар асосида ўз номидан хулоса ёки мутахассис фикрини беради ва унинг учун жавобгардир.

28. Суд экспертизасини ўтказиш учун бир хил мутахассисликка эга бўлган икки ва ундан ортиқ суд экспертлари (комиссион экспертиза) тайинланганда уларнинг ҳар бири тадқиқотларни тўлиқ ҳажмда амалга оширади. Комиссия тадқиқотларда қатнашган суд экспертдан ҳар бири унга рози бўлган тақдирда, умумий хулоса беради. Шунингдек, комиссияда иштирок этган суд экспертлари фикрининг бир қисмини акс эттирувчи ягона хулоса берилиши ҳам мумкин. Келишмовчилик бўлган тақдирда, ҳар бир суд эксперти келишмовчиликка сабаб бўлган барча ёки айрим масалалар бўйича алоҳида хулоса тузади.

Давлат суд-экспертиза муассасалари суд экспертларидан бошқа мутахассислар суд эксперти сифатида жалб этилганда қонунчиликка мувофиқ тўловлар амалга оширилади.

29. Суд экспертизасини ўтказиш учун ҳар хил мутахассисликка эга бўлган икки ва ундан ортиқ суд экспертлари (комплекс экспертиза) тайинланганда ҳар бир суд эксперти тадқиқотларни амалга оширади ва ўз ваколати доирасида хулоса беради. Комплекс экспертиза хулосасида ҳар бир суд эксперти қандай тадқиқотлар ва қандай ҳажмда ўтказганлиги, шахсан у қандай фактларни аниқлаганлиги ҳамда қандай хулосаларга келганлиги кўрсатила-

ди. Суд эксперти комплекс экспертиза хулосасининг ўз ваколатига тегишли бўлган қисмини имзолайди.

Олинган натижаларни ва аниқ хулоса (хулосалар)ни шакллантиришни баҳолашда ваколатли бўлган суд экспертлари умумий хулоса (хулосалар) чиқаради. Агар комиссиянинг якуний хулосаси ёки унинг бир қисми учун суд экспертларидан бири (алоҳида экспертлар) томонидан аниқланган фактлар асос ҳисобланса, у ҳолда бу ҳақда хулосада кўрсатилиши керак. Келишмовчилик ҳолатида суд экспертларининг ҳар бири келишмовчиликка сабаб бўлган масалалар бўйича алоҳида хулоса тузади.

30. Агар суд экспертизаси тайинлаш тўғрисидаги қарор (ажрим), сўров ёки мурожаатда тақдим этилган иш материаллари турли хил тадқиқотлар предметига тааллуқли масалалар мавжуд бўлса, уларнинг ҳар бири бўйича алоҳида хулоса ёхуд мутахассис фикри беради ёки хулоса ёхуд мутахассис фикри беришнинг имкони йўқлиги тўғрисида маълумотнома тузилади.

31. Суд эксперти хулосаси уч қисмдан: кириш, тадқиқот ва хулосалар (яқунловчи) қисмлардан иборат бўлади.

Суд эксперти хулосасининг кириш қисмида тадқиқот ўтказилган сана ва жой, тартиб рақами, унинг ҳуқуқлари ва мажбуриятларини унга тушунтириш ва унинг билиб туриб нотўғри хулоса берганлиги, иш материалларини ошкор қилганлиги, шунингдек узрли сабабларсиз хулоса беришни рад этганлиги ёки бундан бош тортганлиги учун жиноий жавобгарликка тортилиши тўғрисида тушунтирилганлиги ҳақидаги тилхат олинганлиги кўрсатилади.

32. Хулосанинг кириш қисмида суд экспертизасини ўтказиш асослари, экспертиза ўтказишни тайинлаган ваколатли орган (шахс) ёхуд адвокат тадқиқотларни ўтказган суд эксперти (суд экспертлари), суд экспертизаси ҳал этиши учун қўйилган масалалар, тадқиқот ўтказиш учун тақдим қилинган иш материаллари тўғрисидаги маълумотлар, шунингдек, суд экспертизасини ўтказиш учун аҳамиятга эга бўлган бошқа маълумотлар кўрсатилади.

33. Суд эксперти хулосасининг тадқиқот қисмида суд эксперти олдига қўйилган ҳар бир масала бўйича тадқиқотлар жараёни ва унинг натижалари ёзилади, аниқланган фактлар бўйича илмий тушунтириш берилади.

34. Суд эксперти хулосасининг яқунловчи (хулоса) қисми суд эксперти олдига қўйилган масалаларга жавоб шаклида баён қилинади ва турли талқинларга йўл қўймайдиган аниқ, тушунарли тилда баён қилиниши лозим.

Агар хулосанинг яқунловчи (хулоса) қисмини тадқиқот қисмида баён қилинган тадқиқот натижаларининг мукамал тавсифисиз ва қўйилган масалага тўлиқ жавобсиз шакллантириш мумкин бўлмаса, хулосанинг тадқиқот қисмига ҳавола қилишга рухсат берилади.

35. Суд эксперти хулосасида қоидабузарлик сабаблари ва уларни содир этишга имкон берган шароитлар, шунингдек, уларни бартараф этишнинг ташкилий-техникавий тавсиялари кўрсатилиши мумкин.

36. Мутахассис фикри уч қисмдан: кириш, тадқиқот ва фикр (яқунловчи) қисмларидан иборат бўлади.

Мутахассис фикрининг кириш қисмида тадқиқот ўтказилган сана ва жой, тадқиқот ўтказишнинг асоси, тадқиқот буюртмачиси (юримдик ёки жисмоний

шахс) тўғрисидаги маълумотлар, суд эксперти (фамилияси, исми, отасининг исми, маълумоти, ихтисослиги, иш стажи, илмий даражаси, илмий унвони, эгаллаб турган лавозими) ва тадқиқот ўтказиш топширилган давлат суд-экспертиза муассасаси, нодавлат суд-экспертиза ташкилоти ва илмий фаолият билан шуғулланувчи муассаса (ташкилот)лар ҳақидаги маълумотлар, суд эксперти олдига ҳал этиш учун қўйилган саволлар, унга тақдим этилган тадқиқот объектлари ва иш материаллари қайд этилади.

37. Мутахассис фикрининг тадқиқот қисмида суд эксперти олдига қўйилган ҳар бир масала бўйича тадқиқот ўтказиш жараёни, қўлланилган усуллар кўрсатилган ҳолда тадқиқотларнинг мазмуни ва унинг натижалари ёзилади, аниқланган фактлар бўйича илмий тушунтириш берилади.

38. Мутахассис фикрининг фикр (яқунловчи) қисмида тадқиқот натижаларининг баҳоланиши, қўйилган саволларга берилган асосли жавоблар қайд этилади.

Тадқиқот натижаларини тасвирловчи иш материаллари мутахассис фикрида акс эттирилади ёки унга илова қилинади ҳамда унинг таркибий қисми бўлиб хизмат қилади.

39. Суд эксперти хулосаси ва мутахассис фикри икки нусхада тузилади, тадқиқотларни ўтказган суд эксперти (суд экспертлари) томонидан имзоланади, унинг (уларнинг) имзоси экспертиза ташкилоти муҳри билан тасдиқланади, шундан кейин хулоса ёки мутахассис фикрининг бир нусхаси экспертиза ташкилоти раҳбари томонидан экспертизани тайинлашга ваколатли орган (шахс)га, адвокат, мутахассис фикри эса тегишли жисмоний ёки юридик шахсга тақдим этилган иш материаллари билан бирга юборилади, иккинчи нусхаси эса экспертиза ташкилотида 5 йил мобайнида сақланади.

40. Агар суд эксперти хулосасида ва мутахассис фикрида тадқиқотлар ва унинг натижаларини тасвирловчи фотожадваллар, диаграммалар, чизмалар ва шу каби иловалар берилса, улар ҳам суд эксперти (суд экспертлари) томонидан имзоланади. Суд эксперти тадқиқотларининг бориши, шароитлари ва натижаларини ҳужжатлаштириш материаллари суд эксперти хулосаси нусхаси билан бирга экспертиза ташкилотида сақланади. Бундан рақамли (электрон) маълумотлар мустасно.

Экспертизани тайинлашга ваколатли орган (шахс), адвокат ёки тегишли жисмоний ёхуд юридик шахснинг талабига кўра йиғмажилдга қўшиб қўйиш учун тақдим этилади.

41. Экспертиза ташкилоти раҳбари хулоса ёки мутахассис фикрини беришнинг имкони йўқлиги тўғрисидаги маълумотномани кўриб чиқишда нотўғри хулосага олиб келиши мумкин бўлган тўлиқ бўлмаган тадқиқотларни, тадқиқот ўтказиш методикаси бузилишини ёки унинг нотўғри расмийлаштирилганлигини аниқлаган тақдирда хулоса, мутахассис фикри ҳамда маълумотнома уларга зарур ўзгартиришлар ва аниқликлар киритиш учун суд экспертига қайтарилади.

Агар суд эксперти ўз хулосасини, хулоса ёки мутахассис фикри беришнинг имкони йўқлиги тўғрисидаги маълумотномани тўғри деб қатъий туриб олса, экспертиза ташкилоти раҳбари тадқиқот ўтказишни белгиланган

тартибда хулоса берадиган биринчи суд эксперти иштирокидаги комиссияга топшириш ҳуқуқига эга.

Суд экспертлари умумий фикрга келганидан сўнг биргаликдаги хулосани, хулоса ёки мутахассис фикри беришнинг имкони йўқлиги тўғрисидаги маълумотномани тузади ва имзолайди. Агар суд экспертлари ўртасида келишмовчиликлар келиб чиққан тақдирда, уларнинг ҳар бири келишмовчиликлар келиб чиққан барча ёки айрим масалалар бўйича алоҳида хулоса беради.

42. Суд экспертизасини судда ўтказишда унинг натижалари мазкур Намунавий низомнинг 31 — 35-бандларида назарда тутилган қоидалар бўйича расмийлаштирилади.

Суд эксперти хулосаси суд эксперти томонидан икки нусхада тузилади ва имзоланади, улардан бири судга, иккинчиси эса экспертиза ташкилоти раҳбарига тақдим этилади.

43. Хулоса ёки мутахассис фикрини беришнинг имкони йўқлиги тўғрисида асосланган маълумотнома уч қисмдан: кириш, асословчи ва яқунловчи қисмлардан иборат бўлади.

Кириш қисмида ушбу Намунавий низомнинг 31-бандида кўрсатилган рўйхатга мувофиқ маълумотлар баён қилинади.

Асословчи қисмида хулоса ёки мутахассис фикри беришнинг иложи йўқлиги сабаблари батафсил баён қилинади.

Яқунловчи қисмида суд эксперти олдига қўйилган ҳар бир масала бўйича хулоса беришнинг иложи йўқлиги кўрсатилади.

Хулоса ёки мутахассис фикрини беришнинг иложи йўқлиги тўғрисидаги далолатнома икки нусхада тузилади, суд эксперти томонидан имзоланади, унинг имзоси экспертиза ташкилоти муҳри билан тасдиқланади, шундан кейин унинг бир нусхаси экспертиза ташкилоти раҳбари томонидан экспертизани тайинлашга ваколатли орган (шахс)га, адвокатга ёки мутахассис фикрини олиш учун мурожаат қилган жисмоний ёхуд юридик шахсга юборилади, иккинчи нусхаси эса экспертиза ташкилотида 5 йил мобайнида сақланади.

Агар хулоса ёки мутахассис фикрини бериш имкони йўқлиги тўғрисидаги маълумотнома судда кўриб чиқиш босқичида тузилган бўлса, у суд эксперти томонидан икки нусхада тузилади ва имзоланади, улардан бири судга, иккинчиси эса экспертиза ташкилоти раҳбарига тақдим этилади.

44. Агар бир масала бўйича суд эксперти хулоса ёки мутахассис фикрини берса, бошқа масала бўйича эса хулоса ёки мутахассис фикри беришни имкони йўқлиги тўғрисида далолатнома тузиш учун асос мавжуд бўлса, у ҳолда ягона ҳужжат — суд эксперти хулосаси ёки мутахассис фикри тузилади.

45. Тадқиқот объектлари бўлган предмет ва ҳужжатларга суд экспертининг тегишли белгилари (муҳр ва штамп) қўйилиб, хулоса мутахассис фикри бериш имкони йўқлиги тўғрисида далолатнома билан бирга улар экспертизани тайинлаган ваколатли орган (шахс)га, адвокат, жисмоний ёки юридик шахсларга рўйхат бўйича қайтарилиши лозим.

46. Суд эксперти хулосаси ёки мутахассис фикри экспертизани тайинлаган ваколатли орган (шахс)га, адвокатга (уларнинг ваколатли ходими), мурожаат қилган жисмоний ёки юридик шахсга (уларнинг вакилига) шахсан

берилиши ёки почта, шу жумладан, электрон почта орқали юборилиши мумкин.

Тадқиқот объектлари бўлган предметлар ва ҳужжатлар ҳамда бошқа иш материаллари экспертизани тайинлаган ваколатли орган (шахс)га, адвокатга (уларнинг ваколатли ходимига), мурожаат қилган жисмоний ёки юридик шахсга (уларнинг вакилига) шахсан берилиши ёки почта орқали юборилиши мумкин.

Суд эксперти хулосаси ёки мутахассис фикрининг, тадқиқот объектлари бўлган предметлар ва ҳужжатлар ҳамда суд экспертизасига берилган бошқа материалларнинг факсимиль ёки ёруғ сезгир қоғозга кўчирилган ишончнома нусхаси орқали берилишига йўл қўйилмайди.

47. Тадқиқотлар тугалланганидан кейин тадқиқот объектлари, агар улар тўла ишлатилган бўлмаса, суд экспертизасини тайинлаган ваколатли орган (шахс)га, адвокатга, жисмоний ва юридик шахсга қайтарилади.

Агар тадқиқот объектларини қонунчиликка мувофиқ почта орқали юборишнинг имкони бўлмаса, суд экспертизасини тайинлаган ваколатли орган (шахс) ёки буюртмачи томонидан олиб кетилиши шарт.

Тадқиқот объектлари ва тўлиқ ишлатилмаган объектларга нисбатан суд экспертизаси тадқиқотлари яқунлангандан сўнг мазкур объектларни экспертизани тайинлаган ваколатли орган (шахс) ёки буюртмачи томонидан олиб кетиш чоралари кўрилмаган тақдирда, суд экспертизасини ўтказган экспертиза ташкилоти томонидан тадқиқот объектлари ўз имкониятларидан келиб чиққан ҳолда бир йил мобайнида сақланади.

Ушбу даврда камида икки мартаба экспертизани тайинлаган ваколатли орган (шахс)га, буюртмачига ёзма ёки электрон шаклдаги хабарнома юборилади. Юборилган хабарномага ижобий жавоб олинмаган тақдирда ҳамда тадқиқот объектларини сақлаш муддати яқунлангандан сўнг тадқиқот объектлари экспертиза ташкилоти раҳбари томонидан қонунчиликда белгиланган тартибда экспертиза ташкилоти эҳтиёжи учун сарфланади ёки белгиланган тартибда йўқ қилинади.

Сарфланганлиги ёки йўқ қилиниши билан боғлиқ бўлган ҳужжатларнинг бир нусхаси маълумот учун тадқиқот объектларини тақдим қилган экспертизани тайинлаган ваколатли орган (шахс)га ёки буюртмачига юборилади.

4-боб. Яқунловчи қоидалар

48. Ушбу Намунавий низом талабларини бузиш қонунчиликка мувофиқ жавобгарликка сабаб бўлади.

49. Мазкур Намунавий низом талабларига риоя этилишини таъминлаш учун жавобгарлик экспертиза ташкилотлари раҳбарларига юкланади.

Вазирлар Маҳкамасининг
2023 йил 21 февралдаги 73-сон қарорига
2-ИЛОВА

**Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг ўз кучини йўқотган
деб ҳисобланаётган айрим қарорлари
РЎЙХАТИ**

1. Вазирлар Маҳкамасининг «Давлат суд-экспертиза муассасаси ёки бошқа корхона, муассаса, ташкилот томонидан суд экспертизасини ўтказиш тартиби тўғрисидаги намунавий низомни тасдиқлаш ҳақида» 2011 йил 5 январдаги 5-сон қарори.

2. Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг айрим қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида («Суриштирув институти такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида» Ўзбекистон Республикасининг 2017 йил 6 сентябрдаги ЎРҚ–442-сон Қонуни)» 2017 йил 1 декабрдаги 960-сон қарорига илованинг 9-банди.

3. Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг айрим қарорларига жамоат хавфсизлигини таъминлашга қаратилган ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида» 2019 йил 15 январдаги 34-сон қарорига илованинг 3-банди.

4. Вазирлар Маҳкамасининг «Қурол муомаласи соҳасида рухсат бериш тартиб-таомилларини такомиллаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» 2020 йил 26 декабрдаги 810-сон қарорига 3-илованинг 7-банди.

5. Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг айрим қарорларига ўзгартиришлар киритиш тўғрисида (Ўзбекистон Республикасининг «Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида» 2021 йил 20 апрелдаги ЎРҚ–682-сон Қонуни)» 2022 йил 4 апрелдаги 153-сон қарорига илованинг 252-банди.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ
ҚАРОРИ

61 Ихтисослаштирилган таълим муассасалари агентлиги тизимидаги мактаблар тармоғи кенгайтирилиши муносабати билан Вазирлар Маҳкамасининг «Умумий ўрта таълим ва ихтисослаштирилган мактабларда ҳарбий-ватанпарварлик йўналишига ихтисослаштирилган синфлар фаолиятини ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида» 2020 йил 17 апрелдаги 237-сон қарорига ўзгартиришлар киритиш ҳақида*

Ўзбекистон Республикаси Миллий гвардиясига бириктирилган халқ таълими тизимидаги 37 та ихтисослаштирилган ҳамда 19 та умумий ўрта таълим мактабларида умумий ўрта таълим фанлари доирасида ўқувчиларни ҳарбий-ватанпарварлик йўналишида ўқитишга ихтисослаштирилган синфлар фаолияти йўлга қўйилган. Ихтисослаштирилган таълим муассасалари агентлиги тизимидаги мактаблар тармоғининг кенгайтирилиши муносабати билан 2022/2023 ўқув йилидан бошлаб ҳарбий-ватанпарварлик йўналишига ихтисослаштирилган синфлари мавжуд бўлган 4 та умумий ўрта таълим мактаблари Ихтисослаштирилган таълим муассасалари агентлиги тизимида ўтказилди.

Шу билан бирга, Ўзбекистон Республикаси Миллий гвардиясига бириктирилган умумий ўрта таълим ва ихтисослаштирилган мактаблар рўйхатини ҳамда уларда ташкил этилган ҳарбий-ватанпарварлик йўналишига ихтисослаштирилган синфлар фаолиятини қайта кўриб чиқиш талаб этилмоқда.

Қонунчилик ҳужжатларини юқори юридик кучга эга бўлган ҳужжатга мувофиқлаштириш ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Президент таълим муассасалари агентлиги тизимидаги ихтисослаштирилган мактаблар тармоғини кенгайтириш тўғрисида» 2022 йил 14 апрелдаги ПФ–106-сон Фармони ижросини таъминлаш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси **қарор қилади:**

1. Вазирлар Маҳкамасининг «Умумий ўрта таълим ва ихтисослаштирилган мактабларда ҳарбий-ватанпарварлик йўналишига ихтисослаштирилган синфлар фаолиятини ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида» 2020 йил 17 апрелдаги 237-сон қарорига иловага мувофиқ қуйидагиларни назарда тутовчи ўзгартиришлар киритилсин:

умумий ўрта таълим ва ихтисослаштирилган мактаблардаги ҳарбий-ватанпарварлик йўналишига ихтисослаштирилган синфларнинг бундан буён ҳарбий-ватанпарварлик синфлари сифатида фаолият юритишини белгилаш;

ҳарбий-ватанпарварлик синфлари мавжуд бўлган умумий ўрта таълим мактабларининг рўйхатини янгилаш;

ҳарбий-ватанпарварлик синфлари фақат айрим умумий ўрта таълим мактабларида мавжуд бўлишини назарда тутиш.

2. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Респуб-

* Ушбу қарор «Қонунчилик маълумотлари миллий базаси»да 2023 йил 23 февралда эълон қилинган.

ликаси мактабгача ва мактаб таълими вазири Х.У. Умарова ҳамда Ўзбекистон Республикаси Миллий гвардияси кўмондони Р.М. Джураев зиммасига юклансин.

**Ўзбекистон Республикасининг
Бош вазири**

А. АРИПОВ

Тошкент ш.,
2023 йил 23 февраль,
75-сон

Вазирлар Маҳкамасининг
2023 йил 23 февралдаги 75-сон қарорига
ИЛОВА

**Вазирлар Маҳкамасининг «Умумий ўрта таълим ва
ихтисослаштирилган мактабларда ҳарбий-ватанпарварлик
йўналишига иختисослаштирилган синфлар фаолиятини ташкил
этиш чора-тадбирлари тўғрисида» 2020 йил 17 апрелдаги
237-сон қарорига киритилаётган ўзгартиришлар**

1. Номи қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

**«Умумий ўрта таълим мактабларида ҳарбий-ватанпарварлик
синфлари фаолиятини ташкил этиш чора-тадбирлари
тўғрисида».**

2. 1-банд қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«1. Белгилансинки, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 17 ноябрдаги ПҚ–3392-сон қарорига мувофиқ ташкил этилган ҳамда 1-иловада кўрсатилган умумий ўрта таълим ва иختисослаштирилган мактаблардаги иختисослаштирилган синфлар бундан буён ҳарбий-ватанпарварлик синфлари сифатида фаолият юритади».

3. 2-банд қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«2. Умумий ўрта таълим мактабларининг ҳарбий-ватанпарварлик синфлари тўғрисидаги низом 2-иловага мувофиқ тасдиқлансин».

4. 3-бандда:

иккинчи хатбошидаги «ихтисослаштирилган» сўзи «ҳарбий-ватанпарварлик» сўзлари билан алмаштирилсин;

учинчи — бешинчи хатбошилардаги тегишли келишиқдаги «ихтисослаштирилган синфлар» сўзлари тегишли келишиқдаги «ҳарбий-ватанпарварлик синфлари» сўзлари билан алмаштирилсин;

бешинчи хатбошидаги «Халқ таълими» сўзлари «Мактабгача ва мактаб таълими» сўзлари билан алмаштирилсин.

5. 4-бандда:

биринчи хатбошидаги «Халқ таълими» сўзлари «Мактабгача ва мактаб таълими» сўзлари билан алмаштирилсин;

«е» кичик банддаги «Маданият вазирлиги» сўзлари «Маданият ва туризм вазирлиги» сўзлари билан алмаштирилсин;

«ж» кичик банддаги «Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги» сўзлари «Рақамли технологиялар вазирлиги» сўзлари билан алмаштирилсин;

«а» — «в» ва «д» — «з» кичик бандлардаги тегишли келишиқдаги «ихти-сослаштирилган синфлар» сўзлари тегишли келишиқдаги «ҳарбий-ватанпар-варлик синфлари» сўзлари билан алмаштирилсин.

6. 5-банддаги «Молия вазирлиги» сўзлари «Иқтисодиёт ва молия вазир-лиги» сўзлари билан алмаштирилсин.

7. 6-банддаги «Халқ таълими» сўзлари «Мактабгача ва мактаб таълими» сўзлари билан алмаштирилсин.

8. 1-иловининг матни қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

**«Харбий-ватанпарварлик синфлари мавжуд бўлган
умумий ўрта таълим мактабларининг
РЎЙХАТИ**

Т/р	Умумий ўрта таълим мактабларининг манзили	Умумий ўрта таълим мактабларининг номи
Қорақалпоғистон Республикаси		
1.	Нукус шаҳри	44-сон умумий ўрта таълим мактаби
2.	Чимбой тумани	36-сон умумий ўрта таълим мактаби
3.	Хўжайли тумани	15-сон умумий ўрта таълим мактаби
4.	Тўрткўл тумани	18-сон умумий ўрта таълим мактаби
Андижон вилояти		
5.	Андижон шаҳри	35-сон умумий ўрта таълим мактаби
6.	Бўстон тумани	48-сон умумий ўрта таълим мактаби
7.	Жалақудуқ тумани	49-сон умумий ўрта таълим мактаби
8.	Хўжаобод тумани	23-сон умумий ўрта таълим мактаби
Бухоро вилояти		
9.	Бухоро шаҳри	35-сон умумий ўрта таълим мактаби
10.	Когон шаҳри	9-сон умумий ўрта таълим мактаби
11.	Қоровулбозор тумани	1-сон умумий ўрта таълим мактаби
12.	Қоракўл тумани	15-сон умумий ўрта таълим мактаби
Жиззах вилояти		
13.	Жиззах шаҳри	22-сон умумий ўрта таълим мактаби
14.	Арнасой тумани	22-сон умумий ўрта таълим мактаби
15.	Бахмал тумани	1-сон умумий ўрта таълим мактаби
16.	Зомин тумани	60-сон умумий ўрта таълим мактаби
Қашқадарё вилояти		
17.	Қарши шаҳри	45-сон умумий ўрта таълим мактаби

18.	Нишон тумани	35-сон умумий ўрта таълим мактаби
19.	Ғузор тумани	53-сон умумий ўрта таълим мактаби
20.	Шахрисабз тумани	83-сон умумий ўрта таълим мактаби
Навоий вилояти		
21.	Навоий шаҳри	1-сон умумий ўрта таълим мактаби
22.	Зарафшон шаҳри	1-сон умумий ўрта таълим мактаби
23.	Хатирчи тумани	65-сон умумий ўрта таълим мактаби
24.	Кармана тумани	10-сон умумий ўрта таълим мактаби
Наманган вилояти		
25.	Наманган шаҳри	58-сон умумий ўрта таълим мактаби
26.	Учқўрғон тумани	2-сон умумий ўрта таълим мактаби
27.	Поп тумани	1-сон умумий ўрта таълим мактаби
28.	Чортоқ тумани	9-сон умумий ўрта таълим мактаби
Самарқанд вилояти		
29.	Самарқанд шаҳри	1-сон умумий ўрта таълим мактаби
30.	Самарқанд шаҳри	43-сон умумий ўрта таълим мактаби
31.	Каттақўрғон шаҳри	11-сон умумий ўрта таълим мактаби
32.	Оқдарё тумани	45-сон умумий ўрта таълим мактаби
Сирдарё вилояти		
33.	Гулистон шаҳри	16-сон умумий ўрта таълим мактаби
34.	Сайхунобод тумани	41-сон умумий ўрта таълим мактаби
35.	Ховос тумани	1-сон умумий ўрта таълим мактаби
36.	Гулистон тумани	27-сон умумий ўрта таълим мактаби
Сурхондарё вилояти		
37.	Термиз шаҳри	17-сон умумий ўрта таълим мактаби
38.	Олтинсой тумани	2-сон умумий ўрта таълим мактаби
39.	Узун тумани	4-сон умумий ўрта таълим мактаби
40.	Музробод тумани	8-сон умумий ўрта таълим мактаби
Фарғона вилояти		
41.	Фарғона шаҳри	6-сон умумий ўрта таълим мактаби
42.	Қўқон шаҳри	33-сон умумий ўрта таълим мактаби
43.	Олтиариқ тумани	14-сон умумий ўрта таълим мактаби
44.	Бешариқ тумани	15-сон умумий ўрта таълим мактаби
Хоразм вилояти		
45.	Урганч шаҳри	24-сон умумий ўрта таълим мактаби
46.	Гурлан тумани	42-сон умумий ўрта таълим мактаби
47.	Янгиариқ тумани	37-сон умумий ўрта таълим мактаби
48.	Шовот тумани	53-сон умумий ўрта таълим мактаби
Тошкент вилояти		
49.	Чирчиқ шаҳри	10-сон умумий ўрта таълим мактаби
50.	Бекобод шаҳри	9-сон умумий ўрта таълим мактаби
51.	Паркент тумани	5-сон умумий ўрта таълим мактаби
52.	Оққўрғон тумани	49-сон умумий ўрта таълим мактаби

Тошкент шаҳри		
53.	Яшнобод тумани	161-сон умумий ўрта таълим мактаби
54.	Яккасарой тумани	172-сон умумий ўрта таълим мактаби
55.	Юнусобод тумани	58-сон умумий ўрта таълим мактаби
56.	Олмазор тумани	326-сон умумий ўрта таълим мактаби

».

9. 2-иловада:

номи қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

**«Умумий ўрта таълим мактабларининг ҳарбий-
ватанпарварлик синфлари тўғрисида
НИЗОМ»;**

1-банд қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«1. Ушбу Низом умумий ўрта таълим мактабларидаги (кейинги ўринларда — мактаблар) ҳарбий-ватанпарварлик синфларининг мақсади ва асосий вазифаларини, ҳарбий-ватанпарварлик синфларига ўқувчиларни қабул қилиш ва ўқишдан четлатиш, ўқув-тарбия жараёнини ташкил этиш тартибини белгилайди»;

2-банддаги «Ихтисослаштирилган синфларда» сўзлари «Ҳарбий-ватанпарварлик синфларида», «Халқ таълими» сўзлари «Мактабгача ва мактаб таълими» сўзлари билан алмаштирилсин;

2-бобнинг номидаги «Ихтисослаштирилган синфларнинг» сўзлари «Ҳарбий-ватанпарварлик синфларининг» сўзлари билан алмаштирилсин;

3-банддаги «ихтисослаштирилган синфларнинг» сўзлари «ҳарбий-ватанпарварлик синфларининг» сўзлари билан алмаштирилсин;

4-банднинг биринчи хатбошидаги «Ихтисослаштирилган синфларнинг» сўзлари «Ҳарбий-ватанпарварлик синфларининг» сўзлари билан алмаштирилсин;

3-бобнинг номидаги «Ихтисослаштирилган синфларга» сўзлари «Ҳарбий-ватанпарварлик синфларига» сўзлари билан алмаштирилсин;

5 ва 6-бандлардаги тегишли келишиқдаги «Ихтисослаштирилган синфлар» сўзлари тегишли келишиқдаги «Ҳарбий-ватанпарварлик синфлари» сўзлари билан алмаштирилсин;

7-бандда:

биринчи хатбошидаги «Ихтисослаштирилган синфлар» сўзлари «Ҳарбий-ватанпарварлик синфлари» сўзлари билан алмаштирилсин;

иккинчи хатбошидаги «ихтисослаштирилган синфлар» сўзлари «ҳарбий-ватанпарварлик синфлари», «Халқ таълими» сўзлари «Мактабгача ва мактаб таълими» сўзлари билан алмаштирилсин;

учинчи хатбошидаги «Ихтисослаштирилган синфлар» сўзлари «Ҳарбий-ватанпарварлик синфлари» сўзлари билан алмаштирилсин;

8-банддаги «ихтисослаштирилган синфларга» сўзлари «ҳарбий-ватанпарварлик синфларига» сўзлари билан алмаштирилсин;

9-банддаги «Ихтисослаштирилган синфларга» сўзлари «Ҳарбий-ватанпарварлик синфларига» сўзлари, «Халқ таълими» сўзлари «Мактабгача ва мактаб таълими» сўзлари билан алмаштирилсин;

10-банднинг иккинчи хатбошидаги «ихтисослаштирилган синфлар» сўзлари «ҳарбий-ватанпарварлик синфлари» сўзлари билан алмаштирилсин;

11 ва 13-бандлардаги «Ихтисослаштирилган синфларга» сўзлари «Ҳарбий-ватанпарварлик синфларига» сўзлари билан алмаштирилсин;

14-банддаги «Халқ таълими» сўзлари «Мактабгача ва мактаб таълими» сўзлари билан алмаштирилсин;

15-банддаги «Ихтисослаштирилган синфларга» сўзлари «Ҳарбий-ватанпарварлик синфларига» сўзлари билан алмаштирилсин;

25 ва 28-бандлардаги «ихтисослаштирилган синфлар» сўзлари «ҳарбий-ватанпарварлик синфлари» сўзлари билан алмаштирилсин;

29-банддаги «Ихтисослаштирилган синфлар» сўзлари «Ҳарбий-ватанпарварлик синфлари» сўзлари билан алмаштирилсин;

30-бандда:

биринчи хатбошидаги «Ихтисослаштирилган синфлар» сўзлари «Ҳарбий-ватанпарварлик синфлари» сўзлари билан алмаштирилсин;

учинчи хатбошидаги «ихтисослаштирилган синфлар» сўзлари «ҳарбий-ватанпарварлик синфлари» сўзлари билан алмаштирилсин;

31 ва 32-бандлардаги «Ихтисослаштирилган синфларнинг» сўзлари «Ҳарбий-ватанпарварлик синфларининг» сўзлари билан алмаштирилсин;

4-бобнинг номидаги «Ихтисослаштирилган синфларда» сўзлари «Ҳарбий-ватанпарварлик синфларида» сўзлари билан алмаштирилсин;

33 — 36-бандлардаги тегишли келишиқдаги «Ихтисослаштирилган синфлар» сўзлари тегишли келишиқдаги «Ҳарбий-ватанпарварлик синфлари» сўзлари билан алмаштирилсин;

37 ва 38-бандлардаги «ихтисослаштирилган синфларнинг» сўзлари «ҳарбий-ватанпарварлик синфларининг» сўзлари билан алмаштирилсин;

39 — 41-бандлардаги тегишли келишиқдаги «Ихтисослаштирилган синфлар» сўзлари тегишли келишиқдаги «Ҳарбий-ватанпарварлик синфлари» сўзлари билан алмаштирилсин;

5-бобнинг номидаги «Ихтисослаштирилган синфлардаги» сўзлари «Ҳарбий-ватанпарварлик синфларидаги» сўзлари билан алмаштирилсин;

42-бандда:

биринчи хатбошидаги «Ихтисослаштирилган синфлардаги» сўзлари «Ҳарбий-ватанпарварлик синфларидаги» сўзлари билан алмаштирилсин;

иккинчи хатбошидаги «Халқ таълими» сўзлари «Мактабгача ва мактаб таълими» сўзлари билан алмаштирилсин;

тўртинчи хатбошидаги «ихтисослаштирилган синфлар» сўзлари «ҳарбий-ватанпарварлик синфлари» сўзлари билан алмаштирилсин;

бешинчи хатбошидаги «ихтисослаштирилган синфларда» сўзлари «ҳарбий-ватанпарварлик синфларида» сўзлари билан алмаштирилсин;

43-банднинг биринчи ва иккинчи хатбошиларидаги «ихтисослаштирилган

синфларда» сўзлари «ҳарбий-ватанпарварлик синфларида» сўзлари билан алмаштирилсин;

44-банддаги «Ихтисослаштирилган синфларда» сўзлари «Ҳарбий-ватанпарварлик синфларида» сўзлари билан алмаштирилсин;

45-банднинг биринчи ва иккинчи хатбошиларидаги «ихтисослаштирилган синфлар» сўзлари «ҳарбий-ватанпарварлик синфлари» сўзлари билан алмаштирилсин;

46-банддаги «ихтисослаштирилган синфлар» ва «ихтисослаштирилган синфнинг» сўзлари тегишлича «ҳарбий-ватанпарварлик синфлари» ва «ҳарбий-ватанпарварлик синфининг» сўзлари билан алмаштирилсин;

47-бандда:

биринчи хатбошидаги «Халқ таълими» сўзлари «Мактабгача ва мактаб таълими» сўзлари билан алмаштирилсин;

иккинчи, учинчи, олтинчи, саккизинчи ва ўнинчи — ўн учинчи хатбошилардаги тегишли келишиқдаги «ихтисослаштирилган синфлар» сўзлари тегишли келишиқдаги «ҳарбий-ватанпарварлик синфлари» сўзлари билан алмаштирилсин;

48-бандда:

учинчи, тўртинчи, бешинчи ва еттинчи хатбошилардаги тегишли келишиқдаги «ихтисослаштирилган синфлар» сўзлари тегишли келишиқдаги «ҳарбий-ватанпарварлик синфлари» сўзлари билан алмаштирилсин;

олтинчи хатбошидаги «Халқ таълими» сўзлари «Мактабгача ва мактаб таълими» сўзлари билан алмаштирилсин;

49-банддаги «Ихтисослаштирилган» сўзи «Ҳарбий-ватанпарварлик» сўзлари билан алмаштирилсин;

Низомга 1-иловада:

илова белгисидаги «ва ихтисослаштирилган мактабларнинг ҳарбий-ватанпарварлик йўналишига ихтисослаштирилган синфлари тўғрисида» сўзлари «мактабларининг ҳарбий-ватанпарварлик синфлари тўғрисидаги» сўзлари билан алмаштирилсин;

номидаги «Ихтисослаштирилган синфларга» сўзлари «Ҳарбий-ватанпарварлик синфларига» сўзлари билан алмаштирилсин;

«Тадбирлар» устунда:

«I босқич» позициясидаги «Ихтисослаштирилган синфларга» сўзлари «Ҳарбий-ватанпарварлик синфларига» сўзлари билан алмаштирилсин;

«V босқич» позициясидаги «ихтисослаштирилган синф» сўзлари «ҳарбий-ватанпарварлик синфи» сўзлари билан алмаштирилсин;

Низомга 2-илованинг илова белгисидаги «ва ихтисослаштирилган мактабларнинг ҳарбий-ватанпарварлик йўналишига ихтисослаштирилган синфлари тўғрисида» сўзлари «мактабларининг ҳарбий-ватанпарварлик синфлари тўғрисидаги» сўзлари билан алмаштирилсин.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ
ҚАРОРИ**62** Андижон вилояти Шаҳрихон туманида чарм-пойабзал ва ҳунармандчилик маҳсулотлари ишлаб чиқаришни янада кенгайтириш, касаначиликни ривожлантириш орқали аҳоли бандлигини таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисида*

Тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш, хусусан, ҳудудларнинг ихтисослашувига қаратилган манзилли дастурларнинг амалга оширилиши натижасида Андижон вилояти Шаҳрихон туманида сўнгги 5 йилда маҳсулотларни экспорт қилиш ҳажми қарийб 10 бараварга, саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми 1,4 бараварга ошди, 3 йилдан ортиқ фаолият кўрсатаётган тадбиркорлик субъектларининг улуши қарийб 50 фоизга етди.

Туманда жадал суръатлар билан ўсиб бораётган замонавий чарм-пойабзал ишлаб чиқариш ташкилотлари атрофида кичик тадбиркорлик субъектлари ҳамда аҳолини кластер ва касаначилик усулида бирлаштириш, ҳунармандчиликда кооперацияни янада ривожлантириш орқали Андижон вилояти Шаҳрихон туманини чарм-пойабзал ва ҳунармандчилик маҳсулотлари ишлаб чиқариш, шунингдек, экспорт қилиш марказига айлантириш ҳамда ҳудуд аҳолисини даромадли иш ўринлари билан таъминлаш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси **қарор қилади:**

1. Қўйидагилар:

2023-2024 йилларда Андижон вилояти Шаҳрихон туманида чарм-пойабзал ва ҳунармандчилик маҳсулотлари ишлаб чиқаришни янада кенгайтириш, касаначиликни ривожлантириш орқали аҳоли бандлигини таъминлаш бўйича мақсадли параметрлар 1-иловага** мувофиқ;

2023-2024 йилларда Андижон вилояти Шаҳрихон туманида чарм-пойабзал ва ҳунармандчилик маҳсулотлари ишлаб чиқаришни янада кенгайтириш, касаначиликни ривожлантириш орқали аҳоли бандлигини таъминлаш бўйича чора-тадбирлар режаси 2-иловага** мувофиқ тасдиқлансин.

2. Иқтисодиёт ва молия вазирлиги, Инвестициялар, саноат ва савдо вазирлиги, Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги, Андижон вилояти ҳокимлиги, «Ўзчармсаноат» уюшмаси ҳамда Шаҳрихон туманидаги чарм-пойабзал маҳсулотларини ишлаб чиқарувчи ташкилотларнинг «Шаҳрихончармсаноат» бирлашмасини (кейинги ўринларда — Бирлашма) ташкил этиш ва унинг фаолиятига кўмаклашиш тўғрисидаги таклифлари қўллаб-қувватлансин.

Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги, «Ўзчармсаноат» уюшмаси «Elegant shoes and» МЧЖ ва тумандаги чарм-пойабзал соҳасидаги етакчи ташкилотларга ҳамда кичик тадбиркорлик субъектларига Бирлашмани белгиланган тартибда давлат рўйхатидан ўтказишда кўмаклашсин.

* Ушбу қарор «Қонунчилик маълумотлари миллий базаси»да 2023 йил 24 февралда эълон қилинган.

** 1-2-иловалар «Қонунчилик маълумотлари миллий базаси»да эълон қилинган.

Бунда, Бирлашмага ўз фаолиятида «Elegant shoes and» МЧЖнинг ташқи бозорларга чиқиш, юқори сифатли ва рақобатбардош маҳсулотларни ишлаб чиқариш, замонавий технологияларни жорий этиш тажрибасидан намуна сифатида фойдаланиш ва уни кенгайтириш тавсия этилсин.

3. Таъсисчилар томонидан Бирлашманинг асосий вазифалари этиб қуйидагилар белгиланганлиги маълумот учун қабул қилинсин:

Шаҳрихон тумани ва унга қўшни ҳудудларда табиий ва сунъий чармдан аёллар, болалар ва спорт оёқ кийимлари, спорт инвентарлари, чарм-атторлик маҳсулотлари, шунингдек, фурнитура, аксессуарлар ишлаб чиқарувчи кичик тадбиркорлик субъектлари ҳамда аҳоли билан кластер ва касаначилик усулида кооперация тизимини такомиллаштириш;

республиканинг бошқа ҳудудларида фаолият кўрсатаётган чарм-пойабзал соҳаси ташкилотлари билан ишлаб чиқариш занжирларини ривожлантириш ва экспорт географиясини кенгайтириш, бу йўналишда амалдаги экспорт ҳажмини 2 бараварга ошириш;

ҳудудларда маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари билан биргаликда ярмаркалар ташкил этиш орқали чарм-пойабзал маҳсулотларининг сотув ҳажмини ошириш ва миллий брендларни янада қўллаб-қувватлаш;

жаҳон бозорларида Шаҳрихон пойабзал брендини танитиш ва ўзининг харидорларига эга бўлишига кўмаклашиш, шу мақсадларда халқаро кўرғазмалар ташкил этиш, шунингдек, хорижий ярмаркаларда маҳаллий тадбиркорларнинг иштирокини таъминлаш;

ишлаб чиқарилган чарм-пойабзал маҳсулотларининг кафолатланган сотиш тизимини таъминлаш учун хорижий давлатларда савдо уйлари ташкил этишга кўмаклашиш;

Инвестициялар, саноат ва савдо вазирлиги ҳамда «Ўзчармсаноат» уюшмаси билан биргаликда халқаро брендларга эга бўлган нуфузли хорижий компанияларнинг харид офисларини (buying office) очиш бўйича улар билан ҳамкорлик қилиш;

ишлаб чиқариш жараёнлари ва маҳсулот сифатининг жаҳон стандартлари билан мувофиқлигини таъминлаш учун маҳаллий ташкилотларнинг Италия, Туркия ва бошқа давлатлар ташкилотлари билан ўзаро тажриба ҳамда малака алмашишларини ташкил этиш;

республиканинг барча ҳудудлари бўйлаб аҳоли ва тадбиркорлик субъектлари орасида чарм-пойабзал маҳсулотларини ишлаб чиқариш бўйича «Шаҳрихон тажрибаси»ни ўргатиш ва оммалаштириш;

Шаҳрихон касибчилик мактаби тажрибаси асосида ўқувчиларни касб-хунарга ўқитишни ташкил этишда фаол иштирок этиш.

4. Бирлашма Андижон вилояти Шаҳрихон тумани «Қум» маҳалла фуқаролар йиғини ҳудудидаги Шаҳрихон туман касб-хунарга ўқитиш маркази биносига текин фойдаланиш ҳуқуқи асосида жойлаштирилсин.

Осиё тараққиёт банки ҳамда Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати ўртасида амалга оширилаётган «Замонавий иқтисодийёт учун кўникмаларни шакллантириш» лойиҳаси доирасида Шаҳрихон туман касб-хунарга ўқитиш марказида касибчилик ва тикувчилик йўналишларида ўқув курсларини таш-

кил этиш, марказни замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозлаш назарда тутилганлиги маълумот учун қабул қилинсин.

Бунда, заруратга кўра, косибчилик, пичоқчилик, хунармандчилик фаолият турлари йўналишидаги зарур асбоб-ускуналар билан жиҳозлаш масаласида Осиё тараққиёт банки билан келишган ҳолда техник-иқтисодий асосномага қўшимча киритиш чоралари кўрилсин.

Андижон вилояти ҳокимлиги бир ой муддатда:

Бирлашма фаолиятини зарур моддий-техник база билан таъминлаш чорасини кўрсин;

Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги билан биргаликда Шаҳрихон туман касб-хунарга ўқитиш марказининг ўқув-ишлаб чиқариш полигонини қурувчи ташкилот билан якуний ҳисоб-китоблар асосида фойдаланишга қабул қилиш бўйича тегишли ҳужжатларнинг расмийлаштирилишини таъминласин.

5. Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги, Андижон вилояти ҳокимлиги Бирлашма билан биргаликда икки ой муддатда Шаҳрихон туман касб-хунарга ўқитиш марказининг ўқув-ишлаб чиқариш полигонидида Шаҳрихон косибчилик мактабини (кейинги ўринларда — Косибчилик мактаби) ташкил этсин. Бунда:

Шаҳрихон туман касб-хунарга ўқитиш марказида ва Косибчилик мактабида, устувор равишда, Бирлашмага аъзо бўлган ташкилотлар ва кичик тадбиркорлик субъектлари томонидан келгусида ишга олинган ишсиз ёшлар, аёллар ва касаначиликка қизиқиши бор аҳолининг ўқитилишини, улар ходимларининг малакаси оширилишини ташкил этсин;

Косибчилик мактабида касб-хунарга ўқитиш жараёнини чарм-пойабзал маҳсулотлари сифатини халқаро стандартларга мослаштириш, инновацион ишланмаларни жорий этиш, маҳаллий чарм маҳсулотларининг халқаро брендлар билан рақобатбардошлигини ошириш борасидаги вазифалар билан боғлиқ равишда ташкил этиш чораларини кўрсин;

ўқув-ишлаб чиқариш полигонидида текин фойдаланган ҳолда косибчилик ва хунармандчилик йўналишидаги кичик тадбиркорлик субъектларига устоз-шогирд тамойилига асосланган шартларда ишлаб чиқариш лойиҳалари учун жойларнинг ажратилиши белгилансин.

6. Андижон вилояти ҳокимлиги Мактабгача ва мактаб таълими вазирлиги билан келишган ҳолда бир ой муддатда Шаҳрихон туманининг 10 та маҳалласида жойлашган умумтаълим мактабларининг фойдаланилмасдан бўш турган бино ва хоналари маҳаллий бюджет маблағлари ва бошқа манбалар ҳисобидан таъмирланишини ҳамда уларни маҳалла аҳолисини касб-хунарга ўқитиш масканлари ташкил этиш учун ташаббускорларга аукцион савдоларисиз ижара ҳақининг «ноль» ставкасида ижарага берилишини таъминласин.

Белгилансинки, касб-хунарга ўқитиш масканларида, устувор равишда, чарм-пойабзал маҳсулотларини ишлаб чиқариш йўналишига қизиқиш билдирган юқори синф ўқувчилари ва ишсиз фуқаролар учун қисқа муддатли касб-хунарга ўқитиш курслари ташкил этилади.

7. Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги Бирлашма билан биргаликда икки ой муддатда:

касб-хунарга ўқитиш масканлари ўқув дастурлари талабларидан келиб чиқиб, Бандликка кўмаклашиш жамғармаси маблағлари ҳисобидан тўлиқ жиҳозланишини;

ўқувчиларнинг ишлаб чиқариш амалиётини ташкил этиш учун касб-хунарга ўқитиш масканларини тумандаги Бирлашмага аъзо бўлган ташкилотларга бириктириш чоралари кўрилишини;

тумандаги замонавий талабларга жавоб берадиган, юксак малака, соҳада кўп йиллик иш тажрибасига ва юқори профессионал тайёргарликка эга бўлган мутахассислар касб-хунарга ўқитиш масканларига касбий таълим усталари сифатида жалб қилиниши ҳамда уларнинг иш ҳақи харажатлари белгиланган тартибда қоплаб берилишини таъминласин.

8. Белгилансинки:

Косибчилик мактаби ва касб-хунарга ўқитиш масканларига ўқувчилар томонидан ўқув жараёнида тайёрланган маҳсулотларни сотишга рухсат берилади;

тайёрланган маҳсулотларни сотишдан тушган маблағлар Шаҳрихон туман касб-хунарга ўқитиш марказининг ривожлантириш жамғармасига йўналтирилади;

ушбу маблағлар ўқув жараёнида ўзининг билими ва интизоми билан намуна кўрсатган ўқувчиларни моддий рағбатлантириш ва хом ашё харид қилиш учун сарфланади;

Бирлашма ўз аъзолари орқали Косибчилик мактаби ва касб-хунарга ўқитиш масканлари ўқувчиларини ишлаб чиқариш учун мураккаб бўлмаган ярим тайёр ва тайёр маҳсулотларга буюртмалар, хом ашё ҳамда иш билан таъминлашга кўмаклашади.

9. Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги Бирлашмага аъзо иш берувчиларни қўллаб-қувватлаш учун Бандликка кўмаклашиш жамғармаси маблағлари ҳисобидан 3 млрд сўм маблағ ажратсин.

Белгилансинки, ушбу бандга асосан:

а) 1 млрд сўм маблағ ушбу қарор асосида ташкил этиладиган касб-хунарга ўқитиш масканларини жиҳозлаш, ўқув жараёнини ташкил этиш ва сақлаш харажатларига йўналтирилади;

б) 2 млрд сўм маблағ ҳисобидан чарм-пойабзал соҳасидаги тадбиркорларни қўллаб-қувватлаш, шунингдек, Бирлашмани ташкил этиш ва сақлаш харажатларини молиялаштириш учун Бандликка кўмаклашиш жамғармасига қайтариш шарти билан 3 йил муддатгача фоизсиз ссуда ажратилади;

в) Бирлашмага ажратилган маблағлар ҳисобидан унга аъзо бўлган чарм-пойабзал соҳаси ташкилотларига қуйидаги шартларда фоизсиз ссудалар ажратилади:

янгидан ишга қабул қилинган фуқаролар ҳисобига ишлаб чиқариш ҳажмининг кенгайиши муносабати билан зарур бўлган хом ашёларни сотиб олиш учун икки йил муддатга ҳар бир ходимга 5 млн сўмдан, бироқ 200 млн сўмдан ошмаган миқдорда;

янгидан ишга жалб қилинган касаначи ҳисобига ишлаб чиқариш ҳажмининг кенгайиши муносабати билан зарур бўлган хом ашёларни сотиб олиш учун икки йил муддатга ҳар бир касаначига 2 млн сўмдан, бироқ 100 млн сўмдан ошмаган миқдорда;

янги иш ўринларини, шу жумладан, касаначиликни ташкил этиш учун зарур жиҳозлар харид қилиш учун 100 млн сўмдан ошмаган миқдорда.

Бунда, «e-mehnat» тизимида рўйхатдан ўтган шартномалар, шунингдек, товар-моддий буюмларни харид қилиш учун электрон ҳисобварақ-фактуралар ёки онлайн назорат-касса машиналари чеклари мавжудлиги ссуда олишнинг мажбурий шarti ҳисобланади.

Халқ депутатлари Андижон вилояти кенгашига ёшларни ўқув жараёнига жалб этиш, янги иш ўринларини, жумладан, касаначиликни ташкил этиш самарадорлигини таҳлил қилиш асосида маҳаллий бюджетнинг прогнозга нисбатан қўшимча даромадлари ҳисобидан Бирлашмага қўшимча маблағлар ажратиш тавсия этилсин.

10. Шаҳрихон туманида чарм-пойабзал маҳсулотларини касаначилик усулида ишлаб чиқариш қуйидаги тартибда ташкил этилсин:

а) тумандаги 79 та маҳаллада касаначиликка кизиқиши бўлган аҳоли, шу жумладан, аёллар ва ёшлар танлаб олинади;

б) танлаб олинган фуқаролар Косибчилик мактаби ва касб-ҳунарга ўқитиш масканларида амалиёт билан боғлиқ ҳолда бепул 3 — 6 ой ўқитилади;

в) қонунчиликда белгиланган тартибда тадбиркорлик субъектларига «Темир дафтар», «Аёллар дафтари», «Ёшлар дафтари»га киритилган ёки «Ижтимоий ҳимоя ягона реестри»да бўлган ва касаначилик билан шуғулланаётган фуқароларга асбоб-ускуналар харид қилиб бериш харажатларининг 50 фоизгача бўлган қисми, бироқ базавий ҳисоблаш миқдорининг 15 бараваригача миқдорда субсидия ажратилади;

г) чарм-пойабзал соҳасидаги илғор тадбиркорлик субъектларига Оилавий тадбиркорликни ривожлантириш дастурлари доирасида имтиёзли кредитлар устувор равишда ажратилади;

д) йирик чарм-пойабзал ишлаб чиқарувчи ташкилотлар касаначилик усулида ишларни бажариш (хизматлар кўрсатиш) учун ўқув курсларини тугатган, етарли даражада касб-ҳунарни ўзлаштирган, дастгоҳларга эга бўлган аҳолига зарур хом ашё ва материаллар етказиб беради.

Белгилансинки, ушбу бандга асосан аҳолини касб-ҳунарга бепул ўқитиш ва дастгоҳларни харид қилиш учун субсидиялар ажратиш билан боғлиқ харажатлар Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги ҳузуридаги Бандликка кўмаклашиш жамғармаси маблағлари ҳисобидан қопланади.

11. Андижон вилояти Шаҳрихон туманида чарм-пойабзал маҳсулотларини касаначилик усулида ишлаб чиқаришни ташкил этиш схемаси 3-иловага* мувофиқ тасдиқлансин.

12. Иқтисодиёт ва молия вазирлиги, Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги ҳамда Андижон вилояти ҳокимлигининг Шаҳрихон туманида касаначилик билан шуғулланувчилар сони 50 нафардан кўп бўлган

* 3-илова «Қонунчилик маълумотлари миллий базаси»да эълон қилинган.

махаллаларда Бирлашма маблағлари ёки Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 25 июлдаги ПҚ–331-сон қарориди белгиланган тартибда ташаббускор тадбиркорлар ҳисобидан касаначилик микромарказларини ташкил этиш тўғрисидаги таклифига розилик берилсин.

Белгилансинки:

касаначилик микромарказлари маҳаллалардаги касаначилик билан шуғулланиш истаги бўлган аҳолининг сонидан келиб чиққан ҳолда, уларни мақбул жойлаштириш имконияти, ихтисослашуви, дастгоҳларни жойлаштириш ва ишлатиш учун зарур инфратузилма билан таъминлаган ҳолда ташкил этилади;

Бирлашма ҳисобидан қурилган касаначилик микромарказларидаги жойлар йигирма тўрт ойгача бепул ижарага берилади;

касаначилик микромарказлари билан тумандаги йирик ишлаб чиқарувчилар ўртасида кафолатланган буюртма ва харид ҳамда кооперация қилиш бўйича шартномалар имзоланади.

13. Иқтисодиёт ва молия вазирлиги, Андижон вилояти ҳокимлиги Шаҳрихон туманида касаначилик микромарказларини ташкил этиш учун:

а) Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги вазирлиги билан биргаликда бир ой муддатда касаначилик микромарказларининг намунавий лойиҳаси ишлаб чиқилишини;

б) икки ой муддатда Давлат активларини бошқариш агентлиги ва Шаҳрихон тумани ҳокимлиги билан биргаликда бўш ер участкалари ҳамда биноларни аниқлаб, уларнинг аукцион савдолари орқали сотилиши ва ижарага берилишини;

в) маҳаллий бюджетнинг прогнозга нисбатан қўшимча даромадлари ва тасдиқланган харажатларнинг иқтисод қилинган қисмидан замонавий енгил конструкцияли биноларни ўрнатиш ҳамда бўш турган биноларни реконструкция қилиш орқали ҳар бир касаначилик микромаркази ташкил этиш учун Бирлашмага 1 млрд сўмгача субсидия ажратилишини таъминласин.

14. Андижон вилояти ҳокимлиги Қишлоқ хўжалиги вазирлиги билан биргаликда икки ой муддатда тайёр чарм-пойабзал ва мўйна маҳсулотлари ишлаб чиқаришга ихтисослашган кичик саноат зонаси ташкил этиш учун Шаҳрихон туманидан 8 гектар ер участкаларининг ер фонди тоифасини ўзгартириш бўйича ҳужжат лойиҳасини белгиланган тартибда киритсин.

15. Инвестициялар, саноат ва савдо вазирлиги:

чарм-пойабзал ва мўйначилик соҳаларида ислохотларни янада жадаллаштириш, соҳанинг экспорт салоҳиятини ошириш бўйича Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарори лойиҳасини икки ой муддатда Вазирлар Маҳкамасига киритсин;

Андижон вилояти ҳокимлиги билан биргаликда 2023 йилда Андижон шаҳри ва Шаҳрихон туманида хорижий етакчи компаниялар, харидорлар ҳамда соҳадаги нуфузли эксперт ва мутахассисларни жалб қилган ҳолда Халқаро форум ва кўргазма ташкил этсин;

Шаҳрихон туманидаги чарм-пойабзал маҳсулотларини ишлаб чиқарувчи ташкилотларни кафолатланган хом ашё билан таъминлаш мақсадида «Ўз-

чармсаноат» уюшмаси Андижон, Наманган ва Фарғона вилоятларидаги чарм, фурнитура ва бутловчи маҳсулотлар ишлаб чиқарувчи ташкилотлар билан Бирлашма ўртасида кооперация алоқаларини йўлга қўйиш бўйича амалий ёрдам кўрсатсин;

2023 йил 1 июлга қадар Шаҳрихон туманида чарм-пойабзал маҳсулотларини ишлаб чиқаришни кооперация ва касаначилик усулида ривожлантириш бўйича дастлабки тажриба асосида соҳани кластер усулида ривожлантиришнинг стратегияси ҳамда ушбу соҳага халқаро молия институтлари маблағлари ва хорижий инвестицияларни ҳамда бошқа молиялаштириш манбаларни жалб қилишнинг аниқ чора-тадбирларини ишлаб чиқсин.

16. Иқтисодиёт ва молия вазирлиги, Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги ҳамда Андижон вилояти ҳокимлиги мазкур қарорда белгиланган чора-тадбирлар ҳамда вазифаларнинг ўз вақтида ва сифатли бажарилиши юзасидан тизимли мониторинг ўрнатиб, натижаларини доимий равишда муҳокама қилиб борсин ҳамда юзага келадиган муаммоли масалаларни тезкорлик билан ҳал этиш чораларини кўрсин.

Амалга оширилган ишлар тўғрисида ҳар чорак якуни билан Вазирлар Маҳкамасига ахборот киритиб борилишини таъминласин.

17. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси иқтисодиёт ва молия вазири Ш.Д. Кудбиев ҳамда Андижон вилояти ҳокими Ш.Қ. Абдурахмонов зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикасининг
Бош вазири

А. АРИПОВ

Тошкент ш.,
2023 йил 23 февраль,
78-сон